

Παπαρουσιώτικοι αντίλαλοι

Τρίμηνη έκδοση του Συλλόγου Παπαρουσιωτών Ευρυτανίας
Γραφεία: Κυκλάδων 86 Πετρούπολη 13231
Αρ. φύλλου 22 • Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2011

Εκδήλωση στις 19 Αυγούστου 2011

Μετά από μεγάλη προσπάθεια προετοιμασίας, οργανώθηκε κατά άψογο τρόπο η 8η καλοκαιρινή εκδήλωση του Συλλόγου μας στο Παπαρούσι στις 19-8-2011 το απόγευμα στον προαύλιο χώρο του Αγ. Αθανασίου.

Για την επιτυχία της εκδήλωσης το Δ.Σ. του Συλλόγου στηρίχτηκε στους εθελοντές που αφιλοκερδώς καθάρισαν, τακτοποίησαν, έψισαν σουβλάκια με συντονιστές τους **Βασίλη Τσουκαλά** και **Θανάση Βλασόπουλο**, οι οποίοι δεν εγκατέλειψαν ούτε στιγμή το πόστο τους.

Οι **Αχιλλέας** και **Θανάσης Λαθούρης** μαζί με τη **Ρούλα Βλασοπούλου** αγόγγυστα σέρβισαν τον κόσμο και εκτελούσαν με επαγγελματισμό τις εντολές των παρευρισκομένων. Ο **Στέφανος Σουλδάτος** και η **Αγγελική Βλασοπούλου** τοποθέτησαν σωστά τα τρα-

Δρώμενο
«Γάμος στα Ξελά»

πέζια στον προαύλιο χώρο και προσέφεραν υπηρεσίες ταμείου μέχρι τέλους της εκδήλωσης.

Οι κυρίες **Καλύθα Αρτεμισία**, **Ντανά Αθανασία**, **Κατεργάρη Ντίνα**, **Μανδραγώνη Αλεξάνδρα**, **Ντανά Ελένη**, **Μαριώτη Ελένη** και **Καρναδά Αθανασία** προσέφεραν πίτες και γλυκά για όλους τους παρευρισκόμενους. Ο Πρόεδρος του Συλλόγου ανέφερε τα εξής στον καθηλωμένο λόγο του τα εξής:

«Θέλουμε να γνωρίζετε ότι με τη συμμετοχή σας καταφέραμε να δημιουργήσουμε ένα θεσμό που μάλλον έγινε αναγκαίος για όλους μας. Ταυτόχρονα είναι κινητήριος δύναμη για να στήσουμε αναχώματα στην καταστροφή που προκαλεί ο χρόνος και η εγκατάλειψη του τόπου. Θέλουμε να γνωρίζετε ότι κάθε ευρώ που ξοδεύεται σε αυτή την εκδήλωση βοηθά

Συνέχεια στην 2η σελ.

Παπαδόπουλος Μήτσος & Ναυσικά Καλύθα στο χορό

Το ΚΗΦΗΝΕΙΟΝ «Η ωραία Ελλάς» του ιστορικού & συγγραφέα Σαράντου Καργάκου

Το κείμενο δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά στο περιοδικό «Ευθύνη» το 2004 και στο τεύχος 129 της εφημερίδας «Ο Καστανιώτης».

Ακούω ότι το μεγαλύτερο σήμερα πρόβλημα των νέων μας είναι η ανεργία. Διαφωνώ. Εδώ και τριάντα χρόνια είναι η ...εργασία. Ο νέος δε φοβάται την αναδουλειά, φοβάται τη δουλειά. Μια οικογενειακή αντίληψη, ότι δουλειά είναι ό,τι δεν λερώνει, επεκτάθηκε και στο νεοσοσοουδιστικό σχολείο με ευθύνη των κομμάτων, που για λόγους ψηφοθηρίας απεδόθησαν σε μία χυδαία πολιτική παιδοκολακείας, η οποία μετά τη δικτατορία εξέθρεψε και διαμόρφωσε δύο γενιές «κουλοχέρηδων», παιδιών δηλαδή που δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα χέρια τους - πέρα από τη μούντζα- για καμιά εργασία από αυτές που ονομάζονται χειρωνακτικές, επειδή -τάχα- είναι ταπεινωτικές...

Συνέχεια στην 7η σελ.

Διαβάστε

- ✓ Εκδήλωση 19-8-2011 ....σελ. 1-2
- ✓ Εισφορές.....σελ. 2
- ✓ Εθελοντές ή υπηρέτες .....σελ. 2
- ✓ Ευρυτανικές ειδήσεις .....σελ. 3
- ✓ Τα Νέα από το χωριό Καλεσμένο.....σελ. 4-5

- ✓ Πάρτι νέων .....σελ. 4
- ✓ Γεώργιος Τσολάκογλου .....σελ. 6
- ✓ Κηφηνείον «Η Ελλάς»...σελ. 1-7
- ✓ Η πείνα στην Ελλάδα.....σελ. 6-7
- ✓ Κοινωνικά .....σελ. 8
- ✓ Φουρτουνακήδες & Βροντάκηδες .....σελ. 8

Ημερολόγια 2012 & Συνδρομές στο Σύλλογο

Τα νέα κυβερνητικά μέτρα για τη διακοπή των επιδοτήσεων στα ταχυδρομικά τέλη, που είχαν θεσπισθεί μέχρι τώρα για τα έντυπα των Συλλόγων, καθιστούν επιτακτική την οικονομική στήριξη της εφημερίδας και των δράσεων του Συλλόγου και μας αναγκάζουν να εκδώσουμε ημερολόγια. Παρακαλούμε να τα αγοράσετε καθώς και να συνδράμετε οικονομικά το ταμείο πληρώνοντας την ελάχιστη συνδρομή σας, διότι η επιβίωση του Συλλόγου καθίσταται δύσκολη και θα αναγκαστούμε σε διακοπή της αποστολής του παρόντος εντύπου.

Στα 5 ½ χρόνια επαναλειτουργίας του Συλλόγου δρομολογήθηκαν και επιτεύχθηκαν καθοριστικές αλλαγές στο χωριό με αποκορύφωμα το αισθητικό και ποιοτικό αποτέλεσμα της τελευταίας εκδήλωσης στις 19 - 8 - 11. Το Παπαρούσι έχει πια ανοδική πορεία. Τα αποτελέσματα της πορείας αυτής αντανακλώνται στη συνείδηση του καθενός μας.

Μερικοί χωριανοί όμως έχουν διαφορετική αντίληψη για ό,τι ο Σύλλογός μας δύναται και υποχρεούται να προσφέρει στον τόπο. Ανά τη χώρα όλοι οι τοπικοί πολιτιστικοί σύλλογοι έχουν ως έργο ποικίλες πολιτιστικές δράσεις. Τουτέστιν εκδηλώσεις πνευματικού, πολιτιστικού και κοινωνικού περιεχομένου, με σκοπό τη διατήρηση των μνημείων και των εθίμων του τόπου και την πνευματική προαγωγή των κατοίκων του. Επίσης την καλλιέργεια αντίληψης φιλοξενίας προς άλλους και προστασίας του περιβάλλοντος του χωριού. Ο Σύλλογός μας κατ' εξαίρεση αναγκάστηκε να θέσει στόχο την δημιουργία παραδοσιακού ξενώνα, γιατί αυτό θα υπηρετούσε την ιδεολογία του καταστατικού του και θα αποτελούσε το ορμητήριο των πολιτιστικών εκδηλώσεων με ευεργετικά αποτελέσματα σε όλους τους χωριανούς. Η λειτουργία καφενείου (που δεν υπάρχει) και χώρου για φιλοξενία ήταν απόλυτη ανάγκη. Κάνοντας κρατικός φορέας δεν διέθετε οικονομικούς πόρους για τις ανάγκες αυτές. Ο μόνος τρόπος εσόδων για το έργο είναι η οικονομική δραστηριότητα του Συλλόγου μας και οι εισφορές των ευεργετών του. Πολλοί χωριανοί χαρακτήρισαν στην αρχή το

έργο σαν μακρινό όνειρο. Η επιμονή όμως, η εργατικότητα, η ειλικρίνεια και η διαφάνεια του Συλλόγου κατόρθωσαν την υλοποίηση του στόχου. Ξεπεράστηκαν βασικά εμπόδια όπως η παροχή νερού και ρεύματος. Άκρως σημαντική βοήθεια στην πρώτη φάση

Ο υπό κατασκευή
ξενώνας μας

του έργου ήταν η προσωρινή διάθεση της οικίας Μπαλατσιά ως κατάλυμα των εργατών και η παροχή ρεύματος στο εργοτάξιο.

Στη δύσκολη και σταυρική εν πολλοίς πορεία των εργασιών παρουσιάστηκαν αρνήσεις για παροχή εισφορών, αδικαιολόγητη αδιαφορία, με αποκορύφωμα την παρεμπόδιση εισφορών προς το Σύλλογο κατά την διάρκεια του πανηγυριού της Αγίας Παρασκευής.

Το μεγαλειώδες κτίριο του ξενώνα για τα δεδομένα του Παπαρουσιού είναι καθορισμένο να ολοκληρωθεί αν συνεχιστούν οι δράσεις του Συλλόγου όπως πια καθιερώθηκαν. Ένα έργο πρότυπο για όλη τη χώρα, που δείχνει ότι η επιμονή σε υγιή στόχο, η υπομονή και η αποφυγή ανθρώπινων μικροτήτων και ο ανιδιοτελής εθελοντισμός κατορθώνουν τα ακατόρθωτα και αδιανόητα. Το σημαντικότερο όμως, δίνουν την ελπίδα ότι η Ελλάδα μπορεί να παραμερίσει την απογοήτευση και να βαδίσει μπροστά.

Στο επόμενο φύλλο θα παρουσιάσουμε εκτενές αφιέρωμα για τις εργασίες του ξενώνα.

Όταν σκέπτομαι
τους γονείς μου,
θυμάμαι το χωριό μου,
αλίμονο αν ξεχάσω
το ένα από τα δύο.

Καταθέσεις λογαριασμών: Στην Ε.Ε. GR59 0110 1830 0000 1833 7906 574 ETHN GRAA
Στην Αμερική και Αυστραλία ETHN GRAA - 183/379065-74 Στην Ελλάδα: Εθνική 183/379065-74
Εμπορική Τράπεζα (στην Ελλάδα) IBAN: GR03 0120 0390 0000 0006 3412 384 με αριθ. λογ. 63412384

Εκδήλωση στις 19 Αυγούστου 2011

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

στις ποικίλες δράσεις του συλλόγου μας και κυρίως το έργο του ξενώνα το οποίο με σταθερά και προσηκτικά βήματα προχωρά. Ένα έργο που σκοπό έχει να προσφέρει ζεστασιά και κατάλυμα σε κάθε άτομο που θέλει να φιλοξενηθεί στο χωριό. Κλείνοντας την πρώτη πενταετία επανασύστασης του Συλλόγου Παπαρουσιωτών προκύπτει αδήρητη η ανάγκη δημιουργίας νέας βάσης μελών. Τα μέλη αυτά είναι οι απανταχού ευρισκόμενοι απόγονοι μέχρι 35-40 ετών που παίρνοντας τη συντάλη από τους νυν θα επαυξήσουν τις δράσεις εθελοντισμού στον τόπο μας. Απαλλαγμένοι από παρωχημένες νοοτροπίες θα αφήσουν τα λόγια και συμμετέχοντας ακόμη και με χειρωνακτικές δράσεις θα επαυξήσουν τις πολιτιστικές παρεμβάσεις στο χωριό.

Ετσι θα μπορέσουν να ανοίξουν μονοπάτια για περιήγηση, να αξιοποιηθεί η συνόρεση με τη Λίμνη Κρεμαστών και γιατί όχι να συνεχιστεί η αγροτοκτηνοτροφική εμπειρία για όσους συναντούν δυσκολίες στις πόλεις.»

Κατόπιν η κ. **Κοτρώτσου Νίκη** ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της δράσης της για τοποθέτηση καλοριφέρ στην εκκλησία του Αγίου Αθανασίου. **Στη συνέχεια και για πρώτη φορά φέτος παιδιά από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Καρπενησίου παρουσίασαν ένα πρωτότυπο δρώμενο, το οποίο σε πανελλήνιο διαγωνισμό πήρε το πρώτο βραβείο. Έκαναν αναπαράσταση των εθίμων του γάμου με τραγούδια από φυσικές φωνές όπως τα κατέγραψε το 1950 στα Σελά ο ιεροψάλτης κ. Περιστερής. Τα παιδιά καθοδήγησαν στο τραγούδι ο κ. Τάσος Ηλιόπουλος και στο χορό η κ. Γωγώ Μανέλα.**

Το αποτέλεσμα ήταν ανυπέρβλητο. **Οι παρευρισκόμενοι καθηλώθηκαν από το τραγούδι και η φλογέρα έκανε πολλούς να ανατριχιάσουν. Μία εκπληκτική πολιτιστική συμμετοχή που στις-**

μάτισε την εκδήλωση. Τους αξίζουν συγχαρητήρια. **Στην ιστοσελίδα www.paparousi.gr παρατίθεται video και φωτογραφίες του δρώμενου και των παρευρισκόμενων.**

Εντυπωσιασμένοι από την εκδήλωση ο Περιφερειακός Σύμβουλος κ. **Λάμπρος Τσιτσάνης**, που παρευρίσκειτο κατ' εντολή του Αντιπεριφερειάρχη **Β. Καραμπά**, δήλωσε ότι θα συμπαρασταθεί στον αγώνα μας για την συνέχιση των εργασιών του υπό κατασκευή ξενώνα μας.

Μας τίμησαν επίσης με την παρουσία τους ο πρόεδρος του Τ.Δ. Καλεσμένου κ. **Παναγιώτης Γυφτοβράκης** καθώς και ο πρόεδρος του Συλλόγου Καλεσμενιωτών κ. **Γιώργος Κατσούδας** με τον κ. **Σεραφείμ Τσιουγκρή**. Παρών και ο Πρόεδρος του χωριού μας, κ. **Γιώργος Κουφαλιώτης**. Πλήθος φίλων, όπως ο μηχανικός κ. **Χαντζόπουλος**, και χωριανών τίμησαν την εκδήλωση και διασκέδασαν μέχρι αργά τα μεσάνυχτα με το συγκρότημα του **“Μουσικού Καφενείου”** το οποίο διέκρινε άφογη τεχνική και σωστή επιλογή από τραγούδια. Εκφράστηκαν παράπονα από χωριανούς για την έλλειψη κλαρίνου. Το υπέροχο όμως βιολί του κ. **Αλέστα** κάλυψε κάθε επιθυμία. **Το οικονομικό αποτέλεσμα από όλη τη μεγαλειώδη προσπάθεια ήταν 930,60€.** Και του χρόνου.

Στο επόμενο φύλλο θα σας παρουσιάσουμε τα λόγια απ' όλα τα τραγούδια του εξαιρετικού δρώμενου «Ο Γάμος στα Σελά».

Εισφορές στο Σύλλογο

Έδωσαν: Οικογένεια Αποστόλη & Μαρίας Χαραλαμπί **500\$**, Παπαδόπουλος Κίμων **500\$**, Μανδραγώνης Γιώργος **400\$**, Καλύβας Βασίλης **300\$**, Καλύβα Αρτεμισία, Γουριώτης Ανδρέας **200\$**, Τσιαμπάσης Χαράλαμπος **40\$**, Πανουργιάς Ντίνος **200€**, Χαραλαμπίς Κων/νος **80€**, Στερόπουλος Δημήτρης & Χορμόβας Χρήστος **40€**, Παπαδοπούλου Σπυριδούλα **30€**, Καραγκούνη Μαρία **5€**.

Από 100€: Πανουργιάς Βαγγέλης, Παπαζέκος Νίκος & Λεμονιά, Κιλτσόπουλος-Νικόπουλος, Κατσάνος Σάκης, Γιαννόπουλος Λευτέρης, Στεβής Γιάννης (Απολις), Τσουκαλά Σοφία.

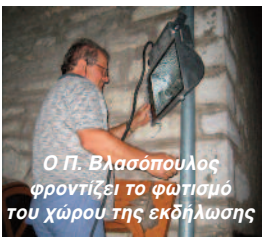
Από 50€: Κατεργάρης Ν. Κων/νος, Τσατσάρωνη Γ. Ελισάβετ, Μπαλατσιάς Ιωάν. Άρης, Φωτεινή Ντανά, Βλάχος Περικλής, Μαρούλης Χ. Σπύρος & Αλεξάνδρα Μανδραγώνη-Μαρούλη, Αναστάσης Νίκος, Καραγκούνης Κων/νος, Καλύβας Αργύρης.

Από 50\$: Ντανάς Ευαγγ. Σταύρος, Κατεργάρης Σ. Κων/νος & Ελένη Κατεργάρη-Μανδραγώνη, Γουριώτης Ανδρέας, Ντανά-Ταμπούρλου Μαρία.

Από 20€: Μανδραγώνη Γιαννούλα, Γυφτοβράκης Παναγιώτης, Τσιαμπούλα Αγγελική, Παπαδόπουλος Αθ. Γιώργος & Ειρήνη, Μανδραγώνη Αλεξάνδρα, Γεώργιος Μανδραγώνης, Χανούσω Άννα, Καραμπάς Βασίλης, Στερόπουλος Γιώργος, Κυρίτσης Βασίλης & Μαρία, Λαθύρης Λάμπρος & Ιουλία, Σύλλογος Καλεσμενιωτών, Διώτης Δημήτριος, Αναστάση Αλίκη, Ντανά Αγγελική, Αυγουστάκης Άλκης, Καραγιάννης Χριστόφορος, Κιλτσόπουλος - Νικόπουλος, Μαγδαληνή Καλύβα.

Από 10€: Τσιουγκρή Ιωάννης, Μανδραγώνης Δημοσθένης, Μακρής Δημ. (Booky Book), Βλάχος Αναστ. Γιάννης, Μαρκάκη Μαρία, Παπακωνσταντίνου Ρούλα, Τσέλος Θανάσης, Φαλλής Δημήτρης, Τσώνος Γιώργος, Ντανά Φωτεινή, Γούλα Δήμητρα, Βλάχος Π. Σωτήρης, Πράπας Χρήστος.

Εθελοντές ή υπηρέτες;

Ο Π. Βλασόπουλος φροντίζει το φαίσιμα του χώρου της εκδήλωσης

Για μεγάλη επιτυχία της καλοκαιρινής μας εκδήλωσης θα μιλούσαμε από αυτή τη στήλη, αν η πα-

ρούσα εφημερίδα είχε ως σκοπό να «διαφημίσει» τις παράπλευρες πολιτιστικές δραστηριότητες κάποιου ιδιωτικού ή δημόσιου φορέα.

Δεδομένου όμως ότι ένας πολιτιστικός σύλλογος έχει ως μοναδικό στόχο την πρόοδο του πολιτισμού, κύριο μέλημά μας κατά τη διοργάνωση μιας εκδήλωσης δεν είναι σε καμία περίπτωση η συσσώρευση χρήματος, αλλά αντιθέτως η ανάδειξη και μεταλαμπαδευση του πολιτισμού, πλαίσιο στο οποίο κινηθήκαμε με την αναπα-

ράσταση του ευρυτανικού γάμου υπό τον ήχο της φλογέρας.

Σε θέματα όμως πολιτισμού υπήρξαν πολλές παραφωνίες, κυρίως όσον αφορά στη συμπεριφορά όλων μας προς τους εθελοντές, τις οποίες δε μπορούμε παρά να καυτηριάσουμε, όχι με αυστηρό και επικριτικό ύφος αλλά ως έκφραση πικρίας και φιλικού παραπόνου που ελπίζουμε ότι θα σβήσουν με την πάροδο των χρόνων. Η προσπάθεια για την πολιτιστική ανόρθωση του χωριού μας θα πρέπει να είναι συλλογική. Αφορά το χωριό στο σύνολό του και δεν αποτελεί υποχρέωση αποκλειστικά 5-6 εθελοντών. Η στήριξη των πολιτιστικών δρώμενων του χωριού, τουλάχιστον με την παρουσία και τη συμμετοχή μας, είναι υποχρέωση όλων.

Μήπως δεν είναι σωστό να διατάζουμε ή επιπλήτουμε τους λίγους εθελοντές που καταπιάνονται με τις

Καθαρισμός αυλής Μ. Καραγκούνη, Α. Καρναβά

χειρωνακτικές εργασίες, τη στιγμή που θα μπορούσαμε απλά να τους βοηθήσουμε για την αρτιότερη διεκπεραίωσή τους;

Μήπως δεν είναι σωστό να αφήνουμε τους εθελοντές να κουβαλούν τους πάγκους μόνοι τους μετά το τέλος της εκδήλωσης (ακόμα και νέες κοπέλες) ενώ εμείς απολαμβάνουμε αμέτοχοι την τελευταία μπίρα μας;

Μήπως δεν είναι σωστό να απαιτούμε από τους εθελοντές να έρχονται στο τραπέζι μας για παραγγελία και να τους χαρακτηρίζουμε και «ζητιάνους» επειδή απλά ζητούν το αντίτιμο των προϊόντων;

Μήπως δεν είναι σωστό να απειλούμε τους εθελοντές ότι αν δε μαζέψουν αμέσως τα σκουπίδια από το τραπεζομάντιλό μας θα αναποδογυρίσουμε το τραπέζι πετώντας τα όλα στο πάτωμα;

Μήπως δεν είναι σωστό να κρατάμε για το τραπέζι μας την πίτα που ετοιμάσαμε για την εκδήλωση αντί να τη δώσουμε στους διοργανωτές να τη μοιράσουν εξ' ίσου σε όλους όπως έκαναν οι άλλες κυρίες;

Μήπως δεν είναι σωστό να απαξιούμε την εκδήλωση χαϊρόμενοι τις διακοπές μας σε κάποιο άλλο μέρος,

Παρασκευή πιτάν Γιαννούλα Μανδραγώνη & Αρτεμισία Καλύβα

όταν κάποιοι θυσιάζουν τις ελάχιστες μέρες των καλοκαιρινών διακοπών τους για τη διοργάνωση της εκδήλωσης;

Μήπως δεν είναι σωστό να φεύγουμε από το χωριό λίγες μέρες πριν την εκδήλωση ή να ερχόμαστε τις επόμενες μέρες όταν κάποιοι έρχονται σε ρήξη με τους συναδέλφους τους για να έχουν άδεια την ημέρα της εκδήλωσης;

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες του Συλλόγου έχουν σκοπό να φέρουν τους ανθρώπους πιο κοντά μέσα τόσο από τη διασκέδαση όσο και από τη συλλογική προσπάθεια και προσφορά στα πλαίσια ενός κοινού σκοπού. Η διασκέδαση αποτελεί απλά ένα μέσο και δε θα πρέπει να γίνεται αυτοσκοπός.

Επαναλαμβάνουμε για μια ακόμη φορά πως όλα αυτά τα θέματα θίγονται όχι με επικριτικό ύφος αλλά ως φιλικό παράπονο με την ελπίδα να οριοθετήσουν την έναρξη μιας δημόσιας συζήτησης σχετικά με το όραμά για το μέλλον του χωριού και του Συλλόγου. Κάθε σχόλιο είναι ευπρόσδεκτο με μοναδική προϋπόθεση να είναι καλοπροαίρετο και να έχει ως γνώμονα το καλό του τόπου μας.

Στ. Σουλδάτος, Σταυρούλα Βλασοπούλου, Θανάσης & Αχιλλέας Λαθύρης, Βασίλης Τσουκαλάς, Αγγελική & Θανάσης Βλασόπουλος και ο Αλβανός Αντώνης Μπουράκου

Ευρυτανικές ειδήσεις που μας ενδιαφέρουν

Πηγή: Οι εφημερίδες της Ευρυτανίας

✓ **Νέα stage 150 άτομα ως προγράμματα κοινωφελούς εργασίας επιθυμεί να προσλάβει ο Δήμος Καρπενησίου**, που θα χρηματοδοτηθεί από Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Γραφείο για 5μηνες συμβάσεις.

✓ **Οριστικά στην περιοχή του Πλατανιά θα γίνει ο σταθμός μεταφόρτωσης των απορριμμάτων του Δήμου Καρπενησίου**. Ο σταθμός αναμένεται να είναι μια προσωρινή λύση μέχρι να γίνει ο ΧΥΤΥ Ευρυτανίας. Ο Δήμος μάλιστα έδωσε στη δημοσιότητα φωτογραφίες άλλων σταθμών μεταφόρτωσης προκειμένου να καταδείξει ότι οι σταθμοί δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον.

✓ **Καφενείο το παλιό Δημοτικό Σχολείο στο χωριό Κλαυσί**. Σε αυτή την απόφαση των κατοίκων αντέδρασαν ο κ. Σταμάτης, ο κ. Ιμβρος, η κ. Γκαρίλα και ως ένα βαθμό η κ. Φραγκάκη, γιατί ένα κατεξοχήν σύμβολο πνεύματος που κάποτε στέγαζε τη γνώση θα μετατραπεί σε καφενείο. Εύστοχα ο κ. Καμαρέτσος σχολίασε: "Όταν κλείνει ένα σχολείο ανοίγει ένα καφενείο; (Για την ιστορία το κτίριο είχε χρησιμοποιηθεί λίγα χρόνια πριν ως καφενείο και ταβέρνα από κάτοικο του χωριού. Τότε δημιουργούνταν αντιδράσεις και σχόλια από χωριανούς με αποτέλεσμα να εκκωλυθεί. Άμεση συνέπεια ήταν οι δυσκολίες στις επισκέψεις του αγροτικού γιατρού, του ταχυδρόμου, στην αναμονή του ΚΤΕΛ και φυσικά κάποιου επισκέπτη στο χωριό.

✓ **Υπονοσοκομείο το Νοσοκομείο Καρπενησίου**. Νέος υποδιοικητής ο κ. Ευάγγελος Ξαρχάς. Συγχωνεύεται με το Νοσοκομείο Λαμίας, στο οποίο υπάγεται και το Νοσοκομείο Άμφισσας.

✓ **2 ασθενοφόρα στο Δήμο Αγράφων από το Ίδρυμα "Σταύρος Νιάρχος"**.

✓ **Στις 12 & 13 Νοεμβρίου 2011 διημερίδα επιμόρφωσης στο Montana από την "ΣΤΑΣΗ ΖΩΗΣ"**. Στόχος η ενημέρωση γύρω από τις αγροτικές δραστηριότητες και η αφύπνιση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των πολιτών και ειδικά της νέας γενιάς. Σκοπός της διημερίδας είναι η ανάπτυξη και η στήριξη εναλλακτικών οικονομικών δραστηριοτήτων προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να προωθηθεί η οικονομική ανάπτυξη της υπαίθρου.

✓ **Στο κλαμπ των παντρεμένων ο κ. Κώστας Κοντογεώργος**. Νυμφεύτηκε στις 20-8-11 την γιατρό κ. Μελοπομένη Γρηγοριάδου από το Αίγιο.

✓ **Την Κυριακή 21-8-11 διοργανώθηκε στη θέση «Λακκώματα» ένα κοινό αντάμωμα των κατοίκων 5 χωριών, Μεγ. Χωριό, Ανιάδα, Ψιανά, Στουρνάρα και Ροσκά**. Στην εκδήλωση τιμήθηκε η μνήμη της ιστορικής μάχης της Καλιακούδας στις 29 Αυγ.1823.

Ιστορικό της μάχης:
Η μάχη της Καλιακούδας δόθηκε πριν από 188 χρόνια και συγκεκριμένα στις 28 και 29 Αυγούστου 1823. Μετά τη θετική έκβαση της μάχης στο Κεφαλόβρυσο, οι Έλληνες συγκεντρώθηκαν στο βουνό της Καλιακούδας, το οποίο βρίσκεται στα νοτιοανατολικά της Χελιδόνας. Πιο συγκεκριμένα, οι Έλληνες αγωνιστές οχυρώθηκαν κοντά στην τοποθεσία «Λακκώματα». Στόχος τους ήταν να εμποδίσουν τους Τούρκους του Καρπενησίου να φτάσουν στο Μεσολόγγι, που ήταν ο προορισμός τους. Στον

αγώνα αυτό, μεταξύ άλλων, συμμετείχαν οι Σουλιώτες, με αρχηγό τον Κώστα Μπότσαρη, αδερφό του Μάρκου, αλλά και οι πολεμιστές του Ζυγούρη Τζαβέλλα κι εκείνοι του Ροδόπουλου που κατέφθασαν από το Μοριά. Στις 28 του Αυγούστου 1823 οι Τούρκοι, με ενίσχυση που ήρθε από τα Αγραφα, επιτέθηκαν στους Έλληνες, οι οποίοι αντιστάθηκαν σθεναρά. Στην ιστορική αυτή μάχη, η οποία κράτησε όλη τη μέρα, κατέφτασε και ο Νίκος Κοντογιάννης, γιος του Μήτσου, με 1000 Ρουμελιώτες. Οι εχθροπραξίες σταμάτησαν το βράδυ, ώστε να ανασυνταχθούν οι δυνάμεις. Ο Τζαβέλλας, σίγουρος για την τελική νίκη, δεν δέχτηκε την πρόταση των άλλων οπλαρχηγών για έφοδο τη νύχτα. Την επόμενη μέρα, οι Τούρκοι επιτέθηκαν εκ νέου, αλλά αποκρούστηκαν κι αυτή τη φορά με μεγάλες μάλιστα φθορές. Δόθηκε ισχυρή μάχη και οι Έλληνες είχαν καταφέρει μεγάλο πλήγμα στους Τούρκους, αφού έπεσαν περισσότεροι από 2.000 νεκροί και τραυματίες.

Ωστόσο, η προδοσία έδωσε άλλη ροπή στη μάχη. Σύμφωνα με ιστορικές πηγές, 400 Τούρκοι πέρασαν από ένα απόκρημνο μονοπάτι, το οποίο λέγεται ότι είχαν αφήσει αφύλαχτο ο Γιαννάκης Γιολλάδης κι ο Σιαδής. Οι Έλληνες κυκλώθηκαν κι αιφνιδιάστηκαν, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν 150 παλικάρια και μαζί τους οι καπεταναίοι Ζυγούρης Τζαβέλλας, Νίκος Κοντογιάννης, Δήμος Κίτσιος και Καστανιώτης. Ο δρόμος για το Μεσολόγγι είχε πλέον ανοίξει για τους Τούρκους, ενώ η μάχη της Καλιακούδας κατάφερε μεγάλο πλήγμα στο ηθικό των Ελλήνων και προκάλεσε τη θλίψη του κόσμου της Ρούμελης.

✓ Στις 22 και 23 Αυγούστου πραγματοποιήθηκαν οι εορταστικές εκδηλώσεις για τη Παναγία την Προυσιώτισσα. Όπως κάθε χρόνο, εκατοντάδες ανθρώπων συρρέουν στο Μοναστήρι για να προσκυνήσουν την χάρη της Παναγίας. Δεν είναι λίγοι αυτοί που περπατούν μέρες από τα γειτονικά χωριά και πόλεις για να φθάσουν στον προορισμό τους, Έλληνες από το εξωτερικό, αλλά και από όλη την Ελλάδα, καρτερούν υπομονετικά την ώρα που θα αντικρύσουν, θα προσκυνήσουν την αρχόντισσα της Ρούμελης και θα «ανασάνουν» πνευματικά και ψυχικά.

Ιστορικό του Μοναστηριού: «Η εικόνα της Παναγίας και ο ιερός ναός» Η ιερή εικόνα της Παναγίας είναι δημιούργημα του Ευαγγελιστή Λουκά, αφιερωμένη στη χάρη της. Το 829 μ.Χ. θρυσκόταν σε έναν ναό στην Προύσα της Μ. Ασίας. Μετά από διάταγμα περί καταστροφής των Αγίων Εικόνων, ένα αρχοντόπουλο, εν ονόματι Διονύσιος, πήρε την εικόνα και ήρθε στα μέρη της τότε Ελλάδας. Φτάνοντας στη Θράκη, η εικόνα χάθηκε. Τότε κατοίκησε στην Υπάτη και έκτισε ένα μικρό εκκλησάκι. Ένα βοσκόπουλο που έβοσκα τα γίδια του, τη νύχτα από 22 προς 23 Αυγούστου, στην απέναντι μεριά του βουνού, είδε έναν φωτεινό στίλο, που ξεκινούσε από τη γη και έφτανε στον ουρανό. Έντρομο από τον φόβο του άκουγε ταυτόχρονα και γλυκές μελωδίες και ψαλμούς. Πήγε και διηγήθηκε αυτό που είδε στον πατέρα του και μετά από 3 βράδια πήγαν και αντίκρισαν όλοι μαζί τον ουρανό

στίλο. Έπειτα από αναζήτηση και φτιάχνοντας μονοπάτια, είδαν στην σπηλιά, όπου ξεκινούσε ο ουράνιος στίλος, την εικόνα της Παναγίας να φεγγαβολά και να αστράφτει. Τότε όλοι την προσκύνησαν και δόξασαν τον Τριαδικό μας Θεό για το θαύμα που τους αποκάλυψε. Το γεγονός αυτό έγινε γρήγορα γνωστό και το αρχοντόπουλο, χωρίς να χάσει καιρό, πήρε μαζί του τους δούλους του και έτρεξε σε εκείνα τα μέρη αναζητώντας αυτό που επιζητούσε. Μόλις την αντίκρισε, την αναγνώρισε αμέσως και έπεσε κάτω προσκυνώντας Την. Έπειτα, αφού φιλοδώρησε τους χωρικούς που την βρήκαν πήρε την εικόνα και αναχώρησε για την Υπάτη. Καθώς έφτασαν σε κάποιο ύψωμα του δρόμου κουράστηκαν και έβαλαν την εικόνα σε ένα ερειπωμένο εκκλησάκι για να ξεποστάνουν. Ενώ αποκοιμήθηκαν, όταν ξύπνησαν δεν βρήκαν την εικόνα και ο άρχοντας σκέφτηκε ότι τους παρακολουθούσαν οι βοσκοί και ήρθαν κρυφά και την έκλεψαν. Καθώς επέστρεφαν πίσω, το αρχοντόπουλο άκουσε μια γυναικεία φωνή λέγοντάς του: «Ω νέε σώζου! Πήγαινε στο καλό και μην κουράζεσαι, διότι εγώ αναπαύομαι καλύτερα σε αυτούς τους άγιους και ορεινούς τόπους με απλοϊκούς βοσκούς, παρά σε μεγαλόπολεις με πλούσιους άρχοντες. Αν θέλεις να μείνεις μαζί μου έλα εκεί που με βρήκες και θα ναι για καλό σου» και ξαφνικά πάνω στο βουνό δημιουργήθηκε το τύπωμα της Παναγίας, μια τρύπα στην κορυφή του βουνού σε μέγεθος ίση με την εικόνα και κατά ύψος του βουνού εμφανίστηκαν αποτυπώματα ανθρώπινου πέλματος. (Πατήματα της Παναγίας)

Ο σημερινός ναός χτίστηκε το 1754, πάνω στα ερείπια δύο παλαιότερων ναών που είχαν ανοικοδομηθεί στο ίδιο σημείο. Το Μοναστήρι δέχθηκε πολλές επιθέσεις, κυρίως επί τουρκοκρατίας, και με πιο πρόσφατη αυτή της εισβολής των Γερμανών στις 16 Αυγ.1944, με πολλές αναφορές σε θαύματα. Στην εξωτερική πλευρά της κρύπτης διασώζονται τοιχογραφίες από τον 13ο αιώνα. Στο χώρο του Μοναστηριού βρίσκονται το Σχολείο Ελληνικών Γραμμάτων που χτίστηκε το 1819 από τον Κύριλλο Καστανοφύλλη. Στο ίδιο σημείο με το παρεκκλήσι, στο πάνω μέρος,

υπάρχει κρύπτη όπου φυλάσσονται λείψανα Αγίων, τα οποία φυλάσσονται σε βαρύτιμες λάρνακες.

✓ **Παραχωρήθηκε στο Δήμο Καρπενησίου το ιχθυοτροφείο πέστροφας στο Γαύρο**. Εάν σε διάστημα ενός έτους ο Δήμος δεν προβεί στην επανλειτουργία του, η παραχώρηση παύει να ισχύει χωρίς άλλη διατύπωση. Το ιχθυοτροφείο Γαύρου ανήκε μέχρι το 2004 στην εταιρεία «ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Α.Ε.» Είχε παραχωρηθεί από το Δασαρχείο Καρπενησίου για χρήση σχεδόν από την έναρξη της δράσης της εταιρείας, στα μέσα της δεκαετίας του '80. Όμως το 2004, οπότε και έληξε το παραχωρητήριο, ο χώρος επέστρεψε στο Δασαρχείο Καρπενησίου. Το ιχθυοτροφείο (όπως και εκείνο στη λίμνη των Κρεμαστών) λειτουργούσε κανονικά μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '90, παράγοντας τόνους πέστροφας, οι οποίοι πωλούνταν σε αγορές όπως των Ιωαννίνων, του Αγρινίου, ακόμη και του Πειραιά. Επιπλέον, προμήθευε ντόπια πέστροφα τα καταστήματα της περιοχής, καθώς και της υπόλοιπης Ευρυτανίας. Όμως, τα οικονομικά προβλήματα της εταιρείας - δυστυχώς και εδώ από εγκληματικές πολιτικές αστοχίες και παρά τις όποιες προσπάθειες έγιναν τότε - οδήγησαν στην αδυναμία να αντέξει τα έξοδα λειτουργίας του σταθμού, με αποτέλεσμα, κάπου στα μέσα της δεκαετίας του '90, ο σταθμός να αφεθεί στη μοίρα του.

✓ **Θετικός ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κ. Γ. Παπακωνσταντίνου στο αίτημα του βουλευτή Ευρυτανίας κ. Η. Καρανίκια για ανάδειξη και αξιοποίηση της Λίμνης Κρεμαστών**. Δεσμεύθηκε να εξετάσει άμεσα την χρηματοδότηση «Διαγνωστικής Μελέτης Ανάδειξης της Λίμνης και της γύρω περιοχής».

✓ **Εκτός φυσικού αερίου ο νομός Ευρυτανίας**. Το δίκτυο φυσικού αερίου με κρατική ενίσχυση επεκτείνεται σε όλους τους νομούς της Στερεάς Ελλάδας, εκτός της Ευρυτανίας. Ούτε και στο Καρπενήσι δεν προβλέπεται.

✓ **Δύο νέα πάρκινγκ στο Καρπενήσι**. Το πρώτο στη παλιά λαϊκή αγορά, όπου αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το Φεβρουάριο και το δεύτερο στη νέα λαϊκή αγορά στον Κλαρωτό.

Συνέντευξη με τον Σεραφείμ Τσιουγκρή

Πρώην Πρόεδρο του Τοπικού Διαμερίσματος Καλεσμένου και μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου Καλεσμενιωτών

Γράφει η Ελένη Ντανά

Βρισκόμουν σε αεροπλάνο και διάβαζα ένα περιοδικό του σκάφους, όπου έδινε συνέντευξη υπάλληλος της αεροπορικής εταιρίας σχετικά με την ενασχόλησή του με τον εθελοντισμό. Εντυπωσιάστηκα όταν ο παρκαπάνω εθελοντής ανέφερε ότι το πρότυπό του σε αυτό που κάνει είναι ο Σεραφείμ Τσιουγκρής. Ο Σεραφείμ κατάγεται από το Καλεσμένο. Θεώρησα υποχρέωσή μου να τον αναζητήσω για να μας πει λίγα λόγια για ό,τι έζησε και κατάφερε τόσα χρόνια όντας εθελοντής πυροσβέστης

— Σεραφείμ από πότε είσαι εθελοντής πυροσβέστης;

Σ.Τ.: Από το 1999. Υπηρετώ στον 1ο Πυροσβεστικό Σταθμό Αθηνών και φέρω το βαθμό του εθελοντή πυρονόμου που δίνεται μετά από 10 χρόνια υπηρεσίας. **Είμαι επίσης Πρόεδρος της Πανελληνίας Ένωσης Εθελοντών Πυροσβεστικού Σώματος.** Εκπαιδευτώ 2.000 εθελοντές πυροσβέστες.

— Τι ήταν αυτό που σε ώθησε να γίνεις εθελοντής πυροσβέστης;

Σ.Τ.: Δύο κυρίως πράγματα. Γνώριζα βέβαια το θεσμό από τον Καναδά όπου έζησα τα πρώτα παιδικά μου χρόνια. **Πρώτον στο σεισμό του 1999 στην Αθήνα αντιλήφθηκα ότι όσο και να είναι οργανωμένο ένα κράτος δεν μπορεί να ανταποκριθεί πλήρως σε ανάγκες που δημιουργούνται για τη διάσωση ανθρώπων και περιουσιών. Ταυτόχρονα διάβασα κάπου για το θεσμό των εθελοντών.** Ο συνδυασμός αυτών των 2 γεγονότων με ώθησε να πάρω την απόφαση να ξεκινήσω.

— Από πότε ισχύει ο θεσμός των εθελοντών πυροσβέστων;

Σ.Τ.: Ο θεσμός των εθελοντών

Ο Σεραφείμ δίπλα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε εκδήλωση τιμής των εθελοντών

υπάρχει από το 1991. Με διακομματική συναίνεση ψηφίστηκε ο νόμος 1951/91. Τώρα είναι προς ψήφιση στη Βουλή ο νέος Νόμος που θα αναβαθμίσει περισσότερο το θεσμό.

— Συγκεκριμένα με τι ασχολείσαι;

Σ.Τ.: Έχω λάβει μέρος σε πολλές αποστολές όπως τροχαία ατυχήματα, πυρκαγιές στην πόλη και στο βουνό, διαδηλώσεις κ.λπ. **Ο εθελοντής πυροσβέστης επιτελεί παρόμοιο έργο με τον επαγγελματία πυροσβέστη.**

— Σε περίπτωση ατυχήματος πώς αποζημιώνονται οι εθελοντές;

Σ.Τ.: Οι εθελοντές πυροσβέστες έχουν ασφαλιστική κάλυψη για τις ώρες των καθηκόντων τους και αστική ευθύνη, εν αντιθέτως με τους εθελοντές της πολιτικής προστασίας όπου εκεί δεν υπάρχει ξεκάθαρο πλαίσιο που να αφορά στα παραπάνω.

— Στην περιοχή της Ευρυτανίας υπάρχουν εθελοντές πυροσβέστες;

Σ.Τ.: Υπάρχει ενδιαφέρον από το Δήμο Καρπενησίου για τη δημιουργία εθελοντικού πυροσβεστικού κλιμακίου

στον Προυσό.

— Στην επικράτεια της χώρας πόσα εθελοντικά κλιμάκια υπάρχουν;

Σ.Τ.: Το μεγάλο στοίχημα για την Πανελλήνια Ένωση και το Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος είναι η ίδρυση εθελοντικών πυροσβεστικών κλιμακίων και σταθμών σε απομακρυσμένες περιοχές της πατρίδας μας που στερούνται επαγγελματικής Πυροσβεστικής Υπηρεσίας. Υπάρχουν 21 εθελοντικά πυροσβεστικά κλιμάκια σε όλη την Ελλάδα. Με πρωτοβουλία της Ένωσης και με απόφαση του Αρχηγείου του Πυροσβεστικού Σώματος ιδρύθηκαν από το 2008 και έπειτα εθελοντικά πυροσβεστικά κλιμάκια στη Σαγιάδα Θεσπρωτίας και στο Δήμο Αττάβυρο της Ρόδου. **Να σκεφτείται πως υπάρχουν νησιά με μεγάλη τουριστική κίνηση όπως η Σύμη, η Λέρος, η Πάτμος χωρίς πυροσβεστικά κλιμάκια.** Αυτή τη στιγμή είμαστε κοντά στην ίδρυση κλιμακίου στη Νίσυρο και στον Πόρο.

— Τι εισπράττεις από την ενασχόλησή σου με τον εθελοντισμό;

Σ.Τ.: Η ανταμοιβή μου είναι ηθική. **Η χαρά που νιώθει ο εθελοντής όταν σώζει έναν άνθρωπο σε ένα τροχαίο δεν συγκρίνεται με καμιά υλική ανταμοιβή. Αναθεωρείς γενικότερα τη στάση ζωής σου. Συνειδητοποιείς την ματαιότητα των πραγμάτων και γίνεσαι καλύτερος άνθρωπος. Ξεπερνάς μικρότητες. Δεν ασχολείσαι με το 1 μέτρο παραπάνω κτήματος του διπλανού σου, αλλά δουλεύεις ιδέες και αξίες που σε κάνουν καλύτερο.**

— Σεραφείμ, ας έρθουμε τώρα στα δικά μας χωριά, της Ευρυτανίας. Σε τι κατάσταση θρискόμαστε;

Σ.Τ.: Στο τίποτα. Με τους 2 Δήμους δίνεται η δυνατότητα να παίρνουμε αποφάσεις πιο εύκολα για την ίδρυση εθελοντικών πυροσβεστικών κλιμακίων. **Χρήζει όμως μια κεντρική πολιτική που θα αναβαθμίσει το θεσμό του εθελοντή στην Ελλάδα με ενημερώσεις, σποτ στην τηλεόραση, στο στρατό, όπου υπάρχουν νέοι άνθρωποι.** Στην Αμερική το 75% των πυροσβεστών είναι εθελοντές πυροσβέστες και στην Γερμανία ακόμη περισσότερο. **Στις 29 Οκτώβρη αναχωρούμε για Αμερική όπου θα λάβουμε εξειδικευμένη εκπαίδευση από τους Αμερικάνους Πυροσβέστες.** Αυτό έγινε σε συνεργασία της Πανελληνίας Ένωσης με την Εθνική Ομοσπονδία Αμερικάνων Πυροσβεστών και έχει τα χαρακτηριστικά εθνικής αποστολής.

— Σεραφείμ, ευχαριστούμε για τις πληροφορίες που μας έδωσες. Θέλουμε να σε προσκαλέσουμε τον επόμενο Αύγουστο στο Παπαρούσι να μας μιλήσεις από κοντά για τις δράσεις των εθελοντών.

Σ.Τ.: Μετά χαράς.

Μεγάλη εκδήλωση στο Καλεσμένο στις 20 Αυγούστου 2011

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε το αντάμωμα των Καλεσμενιωτών στις 20 Αυγούστου 2011. Το Δ.Σ. του Συλλόγου Πείραξε στον κόσμο ψητά αρνιά και πολλούς μεζέδες Περισσότερα από 250 άτομα τίμησαν την εκδήλωση. Όλοι έμειναν ευχαριστημένοι. **Τα καθαρά κέρδη θα δοθούν στην εκκλησία του Αη Γιάννη για τη νέα αγιογράφιση.** Επόμενη εκδήλωση κρίνεται απαραίτητη να διοργανωθεί για να συγκεντρωθούν χρήματα για τις σκαλωσιές και το βάψιμο. Καλούνται όλοι οι Καλεσμενιώτες να συνεισφέρουν για την περαίωση του έργου. **Πληροφορίες στον κ. Γιώργο Κατσούδα, τηλ. 2106527479 και στο εκκλησιαστικό συμβούλιο του χωριού. (Π. Κατσούδας, Α. Μπακόλας, Ι. Τσιουγκρής, Α. Ανδρώνης).**

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Καλεσμενιωτών συγχαίρει τους κ. **Αριστείδη και Παύλο Κατσούδα, τον κ. Γρανίτσα, τον κ. Γρηγ. Τριανταφυλλόπουλο** και τους κυρίους **Ιωάννη και Σεραφείμ Τσιουγκρή.** Στο αντάμωμα παρευρέθηκαν ο κ. **Βλασόπουλος Παναγιώτης** με τη σύζυγό του **Ελ. Ντανά,** ο Πρόεδρος του Τ.Δ. Παπαρουσίου Γ.

Ο κ. Γιώργος Κατσούδας με τον Π. Βλασόπουλο στην εκδήλωση του Παπαρουσίου στις 19-8-2011

Κουφαλιώτης με τη σύζυγό του **Άννα,** η οποία δημιούργησε κέφι τραγουδώντας δημοτικά.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συλλόγου Καλεσμενιωτών Γεώργιος Κατσούδας

Πάρτι νέων στο Κρίκελλο

Ο Σύλλογος Κρικελιωτών οργάνωσε 2 πετυχημένες βραδιές νεολαίας στο Κρίκελλο. Η πρώτη ήταν μια εκδήλωση στο ΚΑΦΕ ΡΟΔΟΝ (ένα ωραιότατο πετρόκτιστο καφέ που λειτουργεί τα τελευταία 3-4 χρόνια) και ήταν ένα **ΚΑΡΑΟΚΕ ΠΑΡΤΥ** που μας το συστήνει ανεπιφύλακτα αφού δεν κοστίζει σχεδόν τίποτα αρκεί να υπάρχει ένας προβολέας, ένα laptop κι ένα ηχητικό σύστημα και όρεξη για τραγούδι.

Η δεύτερη έγινε στο χώρο του προαυλίου του δημοτικού σχολείου Κρικέλλου και ήταν μια **συναυλία ροκ με 3 συγκροτήματα που στο 85% τους αποτελούνταν από παιδιά του χωριού.**

Ευελπιστούμε του χρόνου στο Παπαρούσι οι νέοι του χωριού μας να διοργανώσουν γιορτή στην αυλή του ξενώνα μας και να καθιερώσουν μία ακόμα εκδήλωση στο χωριό το καλοκαίρι.

Ε Π Ι Π Λ Α
Τσουκαλάς
Θεόδωρος

☎ 22370 24174 & 6973 734751
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ
3 etem s.a ΠΟΡΤΕΣ - ΠΑΡΑΘΥΡΑ

Σοφοφώνης Κων/νος
ΠΟΤΑΜΟΥΛΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

ΤΗΛ: 26410 - 41237 - 41213
ΚΙΝ: 6977 - 615744

Η ιστοσελίδα του Συλλόγου:
www.paparousi.gr
• Το e-mail του Συλλόγου:
info@paparousi.gr

Σημαντικές δραστηριότητες του Προέδρου του Τ.Δ. Καλεσμένου

Αγαπητοί φίλοι και συγχωριανοί αισθάνομαι ιδιαίτερη χαρά για την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης των εργασιών στο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ και θέλω να πιστεώω ότι το αποτέλεσμα μας δικαίωσε όλους.

Την προσπάθεια αυτή την αγάλισσαν όλοι αυτοί που πίστεψαν ότι μπορούμε να κάνουμε πολλά και σπουδαία γιατί το χωριό ανήκει σε ΟΛΟΥΣ.

Αναφορικά θα παραθέσω αλφαβητικά όλες τις προσφορές για λόγους τάξης και διαφάνειας:

Π. Βλασόπουλος, Ι. Τσιουγκής, Ε. Ντανά, Π. Γυφτοβράκης, Ευτ. Γυφτοβράκη

Η εντυπωσιακή διαμόρφωση τμήματος του σχολείου

1. ΑΝΔΡΩΝΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ	100 € & ΠΡΟΣΩΠ. ΕΡΓΑΣΙΑ
2. ΓΙΟΛΔΑΣΗΣ ΠΑΥΛΟΣ	60€
3. ΓΥΦΤΟΒΡΑΚΗ-ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΜΑΛΙΑ	100€ & ΠΡΟΣΩΠ. ΕΡΓΑΣΙΑ
4. ΓΥΦΤΟΒΡΑΚΗ-ΣΑΚΑΡΕΛΛΟΥ ΕΥΤΥΧΙΑ	100 € & ΠΡΟΣΩΠ. ΕΡΓΑΣΙΑ
5. ΓΥΦΤΟΒΡΑΚΗ-ΤΡΙΑΝΤ/ΛΟΥ ΑΓΑΠΟΥΛΑ	100€
6. ΓΥΦΤΟΒΡΑΚΗ-ΑΝΔΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΩ	100€
7. ΓΥΦΤΟΒΡΑΚΗΣ ΠΑΝ/ΤΗΣ-ΑΝΤΙΓΟΝΗ	300€ & ΠΡΟΣΩΠ.ΕΡΓΑΣΙΑ
8. ΚΑΛΥΒΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	400€
9. ΚΑΛΥΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ	150€
10. ΚΑΛΥΒΑΣ ΘΩΜΑΣ	305€
11. ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	50€
12. ΚΑΡΑΝΙΚΑ ΣΤΥΛΙΑΝΗ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
13. ΚΑΤΣΟΥΔΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΩ	300€
14. ΚΑΤΣΟΥΔΑΣ ΠΑΝ/ΤΗΣ-ΤΟΥΛΑ	325€ & ΠΡΟΣΩΠ.ΕΡΓΑΣΙΑ
15. ΚΑΤΣΟΥΔΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	300€
16. ΚΑΤΣΟΥΔΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	200€
17. ΚΑΤΣΟΥΔΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	30€
18. ΚΑΤΣΟΥΔΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	50\$
19. ΚΟΤΣΙΑΝΑ ΟΥΡΑΝΙΑ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ	170€
20. ΚΟΤΣΙΑΝΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	50€

21. ΚΟΤΣΙΑΝΑΣ ΣΠΥΡΟΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
22. ΜΑΣΤΟΡΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	200€
23. ΜΑΣΤΟΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	50€ & 50 \$
24. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΣΠΥΡ.	50€
25. ΜΠΑΛΛΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
26. ΠΑΝΑΓΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
27. ΣΑΚΑΡΕΛΛΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	20€
28. ΣΙΑΜΠΟΥΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΩ	70€
29. ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΝΟΥ-ΠΑΝΑΓΑΚΗ ΝΤΙΝΑ	130€ & ΠΡΟΣΩΠ.ΕΡΓΑΣΙΑ
30. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΩ	150€
31. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΓΙΤΣΑ	100€

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τον ΓΕΩΡΓΙΟ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΩΤΙΟΥ για το βάψιμο των χώρων, την ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΣΩΝΗ-ΚΑΤΣΟΥΔΑ για την προσφορά γραφικής ύλης, τον ΣΠΥΡΟ ΚΟΤΣΙΑΝΑ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ για την προσφορά γραφικής ύλης και την αγορά υλικών για την επισκευή στάσης και την ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ-ΓΥΦΤΟΒΡΑΚΗ ΑΜΑΛΙΑ καθώς και την ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ για την κατασκευή πινακίδων
 Η ΑΡΧΗ ΕΓΙΝΕ... Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ...
 Πάντα δίπλα σας

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΥΦΤΟΒΡΑΚΗΣ
 Πρόεδρος Τοπικού Διαμερίσματος Καλεσμένου

Επιστολή προς το Δήμαρχο Καρπενησίου

Αξιότιμε κε. Δήμαρχε Καρπενησίου,
 Αισθάνθηκα την ανάγκη να σας μεταφέρω τις σκέψεις και τους προβληματισμούς μου με αφορμή την επίσκεψή μου, αυτό το καλοκαίρι, στο χωριό μου.

Καταρχήν, γεννήθηκα και μεγάλωσα στο χωριό ΚΑΛΕΣΜΕΝΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ όπου το έτος 1969 το εγκατέλειψα προς αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής στην ΑΜΕΡΙΚΗ. Ωστόσο οι μνήμες & η αγάπη για τον τόπο που γεννήθηκα με οδήγησαν ξανά πίσω, με αποτέλεσμα τα τελευταία 25 χρόνια να επισκέπτομαι το χωριό κάθε καλοκαίρι. **Πρόκειται για ένα χωριό με πολλές & υπέροχες φυσικές ομορφιές που τα παλαιότερα χρόνια οι ξενιτεμένοι χωριανοί το στήριζαν ανελλιπώς. Τα σπίτια του πανέμορφα, η εκκλησία του και το σχολείο πραγματικά κοσμήματα.**

Τα χρόνια πέρασαν & ενώ τα υπόλοιπα χωριά άρχισαν σιγά-σιγά να αλλάζουν το Καλεσμένο παραδόθηκε στον αμείλικτο χρόνο που άφησε δυστυχώς τα ίχνη του.

Κανένα έργο, κανένα σχέδιο, πλήρης εγκατάλειψη και αδιαφορία. Όλα αφέθηκαν στην τύχη τους & το τεράστιο χωριό με τους πολλούς μαχαλάδες ερήμωσε και μόνο τα ερείπια πρόδιδαν την παλιά του αίγλη.....

Τον τελευταίο όμως χρόνο με την εκλογή του συγχωριανού μας ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΓΥΦΤΟΒΡΑΚΗ στην προεδρία της κοινότητας, κάτι άρχισε να ζωντανεύει και από τα ερείπια βγήκε φως. Παντού

πινακίδες, καθαρά μονοπάτια & δρόμοι, υπέροχα παρτέρια με λουλούδια στην πλατεία, και τώρα η ανακαίνιση του σχολείου που έγινε με ιδιαίτερο σχεδιασμό και μεράκι αφού κατάφερε να αναδείξει το ξεχασμένο αρχείο που είναι πλέον προσβάσιμο σε όλους. Φυσικά οι αίθουσες είναι πεντακάθαρες και λειτουργικές με ολοκαίνουργο εξοπλισμό, όπως άλλωστε μας αξίζει.

Οφείλω λοιπόν ένα τεράστιο ευχαριστώ στον άνθρωπο Παναγιώτη που με ιδιαίτερη εργατικότητα, συνέπεια, οραματισμό, ακεραιότητα & δημιουργικότητα ξεκίνησε να μεταμορφώνει το χωριό & πιστεύω ότι είναι μόνο η αρχή.

Συγχαρητήρια λοιπόν στον πρόεδρο που μας έκανε πάλι να ονειρευόμαστε, προτρέποντας τον, να μην το βάλει κάτω, να συνεχίσει δυναμικά & θα έχει την στήριξη όλων των προοδευτικών φωνών του χωριού που απαλλαγμένοι από μικρότητες & ψευτοπολιτικές σκοπιμότητες βλέπουν ότι το έργο του είναι σπουδαίο.

Κε Μπακογιάννη, επειδή το έργο του προέδρου μας είναι σίγουρα πολύ μεγάλο και ψεγάδια μπορούν να βρουν μόνο οι κακοπροαίρετοι, **σας ζητώ από τα βάθη της καρδιάς μου να σταθείται δίπλα του βοηθός και συνοδοιπόρος στο δύσκολο έργο που έχει αναλάβει.** Το να προσπαθούν κάποιοι να μειώσουν τα επιτεύγματα του είναι ανώφελο, αφού αυτά μιλούν από μόνα τους. Είναι γεγονός φυσικά, ότι η δράση του έχει ενοχλήσει αρκετούς γιατί δεν είναι εύκολο να αλλάξει κάποιος το κατεστη-

Ένα αντιπροσωπευτικό τμήμα του Καλεσμένου

μένο του βολέματος και της απραξίας χωρίς αντιδράσεις.

Κρίμα όμως γιατί μπορούμε να καταφέρουμε πολλά, αν απαλλαγμένοι από προκαταλήψεις & κομματικούς διαχωρισμούς ενωθούμε όλοι μαζί για έναν και μόνο κοινό στόχο, την πρόοδο του χωριού μας. ΜΟΝΟ, ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΤΟΤΕ ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΠΑΝΕ ΜΠΡΟΣΤΑ...

Κε Δήμαρχε, για κάθε ξενιτεμένο το χωριό του είναι το σημείο αναφοράς του, οι ρίζες του, η ζωή του όλη. Πιστεύω ότι ως νέος άνθρωπος έχετε όραμα & όρεξη για δουλειά γι'αυτό σας ζητώ να βοηθήσετε τον αξιόλογο αυτόν άνθρωπο, τον ΠΡΟΕΔΡΟ ΜΑΣ, να κρατήσει ζωντανό το όνειρο.

Σας ευχαριστώ πολύ! Καλή δύναμη!

Με εκτίμηση
 ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΤΣΙΑΝΑ – ΝΤΑΛΛΑ
 ΒΟΣΤΟΝΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ 02/09/2011

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
 ΛΟΥΚΑΝΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ
“ΤΣΩΝΟΣ”®
 ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΘ/ΔΑΣ • Τ.Κ. 35 017
 Τηλ. 22360 31221 & 22360 31000 • Κιv. 6974 106567

Απολις
 Άλσος Αγ. Δημητρίου, Πετρούπολη | Τηλ.: 210 5060000
 www.apolis.gr, info@apolis.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ
ΠΡΑΜΑΤΙΩΤΗ
 ΚΩΣΤΑΣ ΠΡΑΜΑΠΙΩΤΗΣ
 25ns ΜΑΡΤΙΟΥ 165 (ΣΤΑΣΗ ΚΑΨΗ) ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ
 ΤΗΛ. ΓΡΑΦ.: 210 50 19 520 - 210 50 51 800 FAX
 ΚΙΝ. 6978 999620

(1941-1944) Η ΠΕΙΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑ ΑΝΑΖΗΤΑ ΕΝΟΧΟ

Της Μαρίας Σαμπατακάκη, Ιστορικού

Συνέχεια απ' το προηγούμενο φύλλο

Η ΜΑΥΡΗ ΑΓΟΡΑ

Μία νέα πραγματικότητα που διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια της κατοχής ήταν η μαύρη αγορά. Στην ουσία η μόνη αγορά. Ήδη από την περίοδο της εισβολής των γερμανικών στρατευμάτων στην Ελλάδα είχε γεννηθεί ο φόβος, που γρήγορα εξαπλώθηκε, για μια μελλοντική έλλειψη αγαθών. Η ενστικτώδης αντίδραση των Ελλήνων όπως ήταν φυσικό ήταν να προσπαθήσουν να κρύψουν και να αποθηκεύσουν τα προϊόντα που τυχόν διέθεταν, είτε για να τα πουλήσουν σε υψηλές τιμές αργότερα, ενώ εκείνοι που δεν είχαν αυτή τη δυνατότητα έσπευσαν να προμηθευτούν ό,τι και όσα περισσότερα μπορούσαν.

Ανεξάρτητα από το κατά πόσον η φήμη για έλλειψη αγαθών ευσταθούσε ή όχι, η ανωμαλία που δημιουργεί ο πόλεμος στη λειτουργία οποιασδήποτε οικονομικής δραστηριότητας δεν μπορεί παρά να οδηγήσει στην αύξηση της ζήτησης βασικών αγαθών, στην εσκεμμένη ή μη μείωση της προσφοράς τους και, κατά συνέπεια, στην άνοδο των τιμών. Σε αυτές τις περιπτώσεις η επέμβαση των κρατικών αρχών θεωρείται επιβεβλημένη προκειμένου να τεθούν επίσημες τιμές πώλησης ή και να αγοραστούν ποσότητες αγαθών από την πολιτεία προκειμένου να διανεμηθούν στις πιο ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Το ελληνικό κράτος όμως εκείνη την περίοδο ουσιαστικά δεν υφίστατο. Η κατοχική κυβέρνηση δεν ήταν σε θέση, ούτε και διέθετε τις αρμοδιότητες προκειμένου να επιβάλει το παραμικρό μέτρο που θα συντελούσε στη, μερική έστω, ανακούφιση του πληθυσμού. Οι επίσημες μάλιστα τιμές πώλησης που ορίστηκαν από τις αρχές ουδέποτε υιοθετήθηκαν από τους παραγωγούς από τη στιγμή που δεν υπήρχε ένας ισχυρός μηχανισμός ελέγχου.

Η μαύρη αγορά, λοιπόν, επιβλήθηκε και επικράτησε ως ο μοναδικός τρόπος για την προμήθεια αγαθών, εφόσον το επίσημο κράτος αδυνατούσε να παράσχει βοήθεια στους πολίτες του. Σε πολύ μεγάλο ποσοστό ο πληθυσμός κατόρθωσε να επιβιώσει, είτε εξασφαλίζοντας αγαθά μετακινούμενος προς την επαρχία και τους τόπους καταγωγής του, είτε μέσω της μαύρης αγοράς. Και μπορεί η τελευταία δραστηριότητα να αποτέλεσε και να εξαλιχθηκε σε σημαντική πηγή και μέθοδο παράνομου πλουτισμού για αρκετούς αλλά, εάν δεν υπήρχε, η εύρεση και η εξασφάλιση τροφίμων θα ήταν πρακτικά αδύνατη, δεδομένης της έπιταξης των αγαθών από τους στρατούς κατοχής. Ας μην ξεχνάμε (χωρίς αυτό να δικαιολογεί την ανήθικη και απαράδεκτη εκμετάλλευση της ανθρωπίνης ανάγκης μέσω της μαύρης αγοράς) ότι οι Γερμανοί, ακόμα και στο αποκορύφωμα της πείνας συνέχιζαν να εξαγορεύουν. Προϊόντα από τη χώρα με σκοπό την ενίσχυση της στρατιωτικής μηχανής του Γ' Ράιχ. Τον δύσκολο χειμώνα του 1941-42, η μαύρη αγορά συντήρησε τα μικροαστικά και τα μεσαία κοινωνικά στρώματα των μεγάλων ελληνικών πόλεων που ξεπουλούσαν κυριολεκτικά τις περιουσίες τους αγοράζοντας τα προς το ζην σε υπερβολικά υψηλές τιμές από τους μαυραγορίτες.

Αυτό που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, παρατηρήθηκε καθ' όλη τη διάρκεια του λιμού και έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εκτόξευση των τιμών σε αστρονομικά ύψη, ήταν η απροθυμία των αγροτικών περιοχών να πωλούν τις σοδιές τους. Τα προϊόντα της μαύρης αγοράς δεν προέρχονταν βέβαια πάντοτε από τη συναλλαγή παραγωγών – μεσαζόντων αλλά σε μεγάλο βαθμό από τη συνεργασία των μαυραγοριτών με τις αρχές κατοχής που εξα-

σφάλιζε στους πρώτους πρόσβαση στα επιταγμένα προϊόντα. Είναι χαρακτηριστικό πως την περίοδο του πρώτου κατοχικού χειμώνα επαρχίες αλλά και διοικητικές αρχές επαρχιών αλληλοκατηγορούνταν μέσω και του τύπου είτε για παρεμπόδιση του εφοδιασμού της μίας περιοχής από την άλλη είτε για άρνηση ενός περισσώτερου εύφωρου και παραγωγικού μέρους να συνδράμει ένα λιγότερο ευνοημένο. Σε κάποια κέντρα της Πελοποννήσου ειδικότερα, σημειώθηκαν αρκετές αντιδράσεις όταν τους ζητήθηκε από την κεντρική διοίκηση να αποστείλουν τρόφιμα στην πρωτεύουσα ενώ παρόμοια ήταν και η πρακτική που ακολούθησαν και οι παραγωγοί του θεσσαλικού κάμπου.

Ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα της κατοχικής περιόδου ήταν οι μεταφορές. Η έλλειψη καυσίμων σε συνδυασμό με τον περιορισμό των μετακινήσεων που είχαν επιβάλει οι κατοχικές αρχές δεν άφηνε πολλά περιθώρια για μεταφορά προϊόντων από την ύπαιθρο προς τις πόλεις. Έτσι, ένα είδος λαθρεμπορίου άκμαζε εκείνη την περίοδο. Στα κρυφά φορτώνονταν και εκφορτώνονταν αγαθά που δεν θα μπορούσαν να διοχετευτούν παρά μόνο στη μαύρη αγορά. Για ένα αριθμό ανθρώπων που ζούσαν από την ευκαιριακή εργασία, η συμ-

μετοχή σε αυτό το κύκλωμα διεξαγωγής λαθρεμπορίου (ως αγθοφόροι, εργάτες, οδηγοί ή καπετάνιοι σε πλοία και καΐκια) αποτελούσε ένα τρόπο προσπορισμού. Οι αγρότες αποτέλεσαν στόχο της κατοχικής κυβέρνησης που τους κατέκρινε για την άρνησή τους να παραδίδουν τις σοδειές τους και τους επέρριπτε παράλληλα την ευθύνη για τον λιμό που έπληττε τις πόλεις. Η στάση του Τσολάκογλου που δημοσίως καλούσε τους αγρότες να συμμορφωθούν προς τις αποφάσεις της κυβέρνησης δεν ήταν τόσο άστοχη. Σε πολλές περιοχές παρατηρήθηκε συνεργασία παραγωγών και αρχών επιφορτισμένων με το καθήκον της συλλογής τροφίμων με προορισμό τα αστικά κέντρα. Η πλειοψηφία ωστόσο των αγροτών δεν ήταν διατεθειμένη να πουλήσει στις χαμηλές τιμές που αγόραζε το κατοχικό κράτος. Αλλά κι αν ακόμα οι αγρότες παρέδιδαν τα προϊόντα τους δεν μπορούσε κανείς να τους εγγυηθεί ότι αυτά δεν θα τα νέμονταν οι κατακτητές και όχι όλοι όσοι φυσικά τα είχαν ανάγκη. Άλλωστε αυτή η παραγωγή ήταν και για τους ίδιους τους αγρότες και τις οικογένειές τους το εισιτήριο που εξασφάλιζε την επιβίωσή τους. Για τον Τσολάκογλου και τις αρχές κατοχής, ήταν εύκολο να κατηγορούν τους παραγωγούς αποποιούμενοι τις δικές τους ευθύνες και την ανικανότητα παροχής βοήθειας στους έχοντες ανάγκη. Όμως τόσο οι Γερμανοί και οι Ιταλοί όσο και οι Έλληνες συνεργάτες τους δεν ήταν αμέτοχοι στη δημιουργία ενός κλίματος δια-

Συνέχεια στην 7η σελ.

Γεώργιος Τσολάκογλου

Ο κατοχικός πρωθυπουργός Γεώργιος Τσολάκογλου είχε μια πλούσια πορεία στο ελληνικό στράτευμα και συμμετοχή σε όλες τις πολεμικές επιχειρήσεις της χώρας (Βαλκανικοί Πόλεμοι, Α' Παγκόσμιος Πόλεμος, Ουκρανική Εκστρατεία, Μικρασιατική Εκστρατεία). Ωστόσο η στάση του απέναντι στις γερμανικές δυνάμεις που επιτέθηκαν εναντίον της Ελλάδας ήταν αυτή που στιγμάτισε το όνομα και την παρουσία του στην στρατιωτική και πολιτική ιστορία της χώρας.

Την περίοδο του Ελληνοϊταλικού πολέμου, διέτελεσε, διοικητής του Γ' Σώματος Στρατού. Γι' αυτόν, όπως και για πολλούς Έλληνες αξιωματικούς η αντιμετώπιση των Ιταλών αποτελούσε ζήτημα τιμής. Δυστυχώς όμως έναντι των Γερμανών υπήρχε διαφορετική αντιμετώπιση, καθώς υπήρχαν αρκετοί αξιωματικοί που έτρεφαν θυμασμό για τη χιτλερική πολεμική μηχανή, τις ικανότητες και την πειθαρχία του γερμανικού στρατεύματος και δεν έτρεφαν αυταπάτες για την έκβαση της επερχόμενης αναμέτρησης με τις ελληνικές δυνάμεις. Ως απόρροια αυτής της πραγματικότητας, μερικές μόλις ημέρες πριν από την εκδήλωση της γερμανικής επίθεσης και εν αγνοία των επίσημων ελληνικών αρχών, κατεβλήθη μια προσπάθεια από ομάδα στρατιωτικών ώστε να επιτευχθεί μία συμφωνία με τους Γερμανούς. Ο ίδιος ο Τσολάκογλου είχε προσεγγίσει τον Γερμανό πρόξενο στη Θεσσαλονίκη. Οι κινήσεις αυτές δεν είχαν κανένα αποτέλεσμα.

Κατά τη διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων ο Τσολάκογλου ήλθε σε συνεννόηση και συμφωνία και με τους δύο άλλους διοικητές του Α' και Β' Σώματος Στρατού (Δεμέστιχο και Μπάκο) και προχώρησαν σε στάση, αρνούμενοι να υπακούσουν στις εντολές του αντιστρατήγου Πίτσικα του Τμήματος Στρατιάς Ηπείρου. Στη συνέχεια ο Τσολάκογλου προχώρησε σε συνθηκολόγηση με τους Γερμανούς που οδήγησε στην υπογραφή των σχετικών πρωτοκόλλων του Απριλίου του 1941.

Στις 30 του ίδιου μήνα, έπειτα από γερμανική πρόσκληση, ο Γεώργιος Τσολάκογλου σχημάτισε την πρώτη κατοχική κυβέρνηση. Αξίζει να σημειωθεί πως ο Τσολάκογλου είχε προσπαθήσει να αποφύγει οποιαδήποτε συνδιαλλαγή με τους Ιταλούς, η οποία θα αποτελούσε «κόκκινο πανί» για πολλούς Έλληνες στρατιωτικούς, καθώς σε

καμία περίπτωση δεν δέχονταν την υποταγή σε μία δύναμη κατοχής την οποία είχαν νικήσει στα βουνά της Β. Ηπείρου και της Αλβανίας. Ο Τσολάκογλου παρουσίαζε το εαυτό του ως υποστηρικτή μιας «έντιμης παράδοσης» μπροστά στην ανωτερότητα της γερμανικής στρατιωτικής δύναμης. Διαψεύσθηκε όμως από τις εξελίξεις καθώς οι Γερμανοί δεν φάνηκαν διατεθειμένοι να διαταράξουν τις σχέσεις τους με τους συμμάχους τους. Γι' αυτό άλλωστε έθεσαν τη νέα ελληνική κυβέρνηση υπό τον διοικητικό έλεγχο των Ιταλών, γεγονός που της προκάλεσε προβλήματα και αστάθεια καθώς πολλοί υπουργοί απειλούσαν με παραιτήσεις.

Ο Αντιστράτηγος Τσολάκογλου υπογράφει το έγγραφο της τελικής συνθηκολόγησης στη Θεσ/νίκη (23 Απρ. 1941)

Παρά τις εξαγγελίες του για αποκατάσταση της τάξης και της ηρεμίας στη χώρα, η πολιτική του Τσολάκογλου εστίασθη στην προσπάθεια καταστολής της αντιστασιακής δράσης και στην εξυπηρέτηση γενικότερα των αρχών κατοχής. Σε ό,τι αφορά το ζήτημα επισιτισμού του πληθυσμού η κατοχική κυβέρνηση δεν διέθετε την πραγματική βούληση αλλά ούτε και τις αρμοδιότητες εκείνες που θα ήταν απαραίτητες για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Οι εξαγγελίες για αυστηρές ποινές με σκοπό την καταπολέμηση του φαινομένου της μαύρης αγοράς δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα. Ακόμα και σε επίπεδο διαπραγματεύσεων με τους κατακτητές προκειμένου να περιοριστεί η ληστική πρακτική των Γερμανών και Ιταλών και να αποδραμευτούν ποσότητες επιταγμένων αγαθών που προέρχονταν από την ελληνική παραγωγή, η κυβέρνηση Τσολάκογλου δεν κατόρθωσε τίποτε το αξιόλογο.

Τον Δεκέμβριο του 1942, νέος κατοχικός πρωθυπουργός αναδείχθηκε ο καθηγητής Κωνσταντίνος Λογοθετόπουλος. Έπειτα από την απελευθέρωση της Ελλάδας ο Τσολάκογλου παραπέμφθηκε σε δίκη και καταδικάστηκε σε θάνατο. Αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι η μέχρι τέλους εμμονή του στην αθωότητά του. Ο Τσολάκογλου υποστήριξε ότι έπραξε τα αυτονόητα προκειμένου η χώρα να αποφύγει τη στρατιωτική συντριβή από τους Γερμανούς αφού, κατά τη γνώμη του, η πολεμική προετοιμασία στην οποία είχε προχωρήσει το καθεστώς της 4ης Αυγούστου ήταν ελλιπής. Η ποινή του μετατράπηκε σε ισόβια κάθειρξη και ο ίδιος απεδίωξε στη φυλακή μερικά χρόνια αργότερα (1948).

(1941-1944) Η ΠΕΙΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑ ΑΝΑΖΗΤΑ ΕΝΟΧΟ

Της Μαρίας Σαμπατακάκη, Ιστορικού

Συνέχεια απ' την 6η σελ.

πλοκής όπου καθένας λειτουργούσε με βάση τη λογική «ο σώζων εαυτόν σωθήτω». Ως εκ τούτου, οι υποδείξεις του Τσολάκογλου προς τους παραγωγούς ότι ο πόλεμος δεν ήταν ευκαιρία πλουτισμού δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα.

Η μαύρη αγορά αποτέλεσε λοιπόν ένα φαινόμενο στη δημιουργία και την ανάπτυξη του οποίου ενεπλάκησαν άνθρωποι από όλα τα κοινωνικά στρώματα. Το πρόβλημα ξεκινούσε από τους ανώτερους κρατικούς λειτουργούς, ακόμα και από υπουργούς, υψηλόβαθμα στελέχη της αστυνο-

μίας, ενίοτε και μεγάλους κληρικούς. Ορισμένοι εκμεταλλεύθηκαν τις θέσεις τους, οι οποίες τους παρείχαν την δυνατότητα πρόσβασης στις προμήθειες των αρχών κατοχής. Πολλές είναι οι μαρτυρίες που κάνουν λόγο για υπερβολικό πλουτισμό τοπικών αρχόντων σε διάφορες περιοχές της χώρας κατά το διάστημα της κατοχής. Οι περισσότεροι από αυτούς δεν δισταζαν να μετατρέψουν τα σπίτια τους σε χώρους συναλλαγής. Μία επίσης ομάδα που φάνηκε για ευνόητους λόγους να επωφελείται από την ανάληψη της διοίκησης της χώρας από τις δυνάμεις του Άξονα και πιο συγκεκριμένα τους Γερμανούς, ήταν

Απαγχονισμός Λαδερμπόρως στην πλατεία Αμερικής

οι ομοεθνείς τους που ζούσαν στην Ελλάδα πριν από τον πόλεμο. Στην πλειονότητά τους είχαν εξασφαλίσει κάτι περισσότερο από την επιβίωσή τους. Υπήρξαν τρανταχτές περιπτώ-

σεις Γερμανών πολιτών που διαβίωσαν στη χώρα περιορισμένα έως και φτωχικά προ κατοχής και κατάφεραν λόγω της υπηκοότητάς τους να αποκτήσουν οικονομική ευμάρεια.

Το ΚΗΦΗΝΕΙΟΝ «Η ωραία Ελλάς»

του ιστορικού & συγγραφέα Σαράντου Καργάκου

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

Κι ας βρίσκεται μέσα στη λέξη «χειρώναξ», σαν δεύτερο συνθετικό το «άναξ» που κάνει τον δουλευτή, τον άνακτα χειρών, βασιλιά στο χώρο του, βασιλιά στο σπιτικό του, νοικοκύρη δηλαδή, λέξη άλλοτε ιερή που ποδοπατήθηκε κι αυτή μες στην ασυναρτησία μιας πολιτικής που έδειχνε αριστέρα και πήγαινε δεξιά και τούμπαλιν. Γι' αυτό τουμπάραμε... Κάποτε, ακόμη κι από τις στήλες του περιοδικού αυτού, που δεν είναι πολιτικό με την ευτελισμένη έννοια του όρου, έγραφα πως η ανεργία στον τόπον μας είναι επιλεκτική, ότι δουλειές υπάρχουν αλλά ότι δεν υπάρχουν χέρια να τις δουλέψουν.

Κι έπρεπε να κατακλυσθεί ο τόπος από 1,5 εκατομμύριο λαθρομετανάστες για να αποδειχθεί ότι στην Ελλάδα υπήρχε πολλή αλλ' όχι διάθεση για δουλειά. Τα παιδιά - τα μεγάλα θύματα αυτής της ιστορίας - είχαν γαλουχηθεί με τη νοοτροπία του "white collar workers". Έτσι σήμερα το πιο φτηνό εργατικό και υπαλληλικό δυναμικό είναι οι πτυχιούχοι, που ζητούν εργασία ακόμη και στον ΟΤΕ ως έκτακτοι τηλεφωνητές, προσκομίζοντας στα πιστοποιητικά προσόντων ακόμη και διδακτορικά! Γέμισε ο τόπος πανεπιστήμια, σχολές επί σχολών, επιστημονικούς κλάδους αόριστους, ομιχλώδεις και ασαφείς, απροσδιόριστου αποστολής και χρησιμότητας. Πτυχία-φτερά στον άνεμο σαν τις ελιπίδες των γονιών, που πιστεύουν ότι τα παιδιά και μόνον με τα «ντοκτορά» θα θρουν δουλειά. Έτσι παράγονται επιστήμονες που είναι δεκαθλιτές του τίποτα, ικανοί μόνον για το δημόσιο ή για υπάλληλοι κάποιας πολυεθνικής.

Παρ' όλο που γέμισε η χώρα μας τεχνικές σχολές (τι ΤΕΛ, τι ΙΕΚ, τι ΤΕΙ!) οι πιο άτεχνοι νέοι είναι οι νέοι της Ελλάδος. Παίρνουν πτυχίο τεχνικής σχολής και δεν έχουν πιάσει κατσαβίδι οι πιο πολλοί. Δεν ξέρουν να διορθώσουν μια βλάβη στο αυτοκίνητό τους, στο ραδιόφωνο ή στο τηλέφωνό τους. Είναι άχρηστοι, ουσιαστικά χωρίς χέρια. Τώρα με τα ηλεκτρονικά ξεχάσαν να γράφουν, ξεχάσαν να διαβάζουν, εκτός φυσικά από «μηνύματα» του αφορήτου «κινητού τους».

Τούτη η παιδεία, που όχι μόνο παιδεία δεν είναι αλλ' ούτε καν εκπαίδευση, αφού δεν καλλιεργεί καμιά δεξιότητα, εκτός από την ραθυμία, την αναθλιτικότητα και το φόβο της δουλειάς, όχι μόνο δεν καλλιεργεί τον νέο εσωτερικά, αλλά τον πετρώνει

δημιουργικά σαν τα παιδιά της Νιόβης. Τα κάνει άχρηστα τα παιδιά για παραγωγική εργασία, γιατί ο θεσμός και η νοοτροπία της ήσσονος προσπάθειας, με το πρόσχημα να μην τα κουράσουμε, τους αφαιρεί την αυτενέργεια, την πρωτοβουλία, τη φαντασία και την πρωτοτυπία. Το σχολείο, αντί να μαθαίνει τα παιδιά πώς να μαθαίνουν, τα νεκρώνει πνευματικά. Δεν τα μαθαίνει πώς να σκέπτονται, αλλά με τί να σκέπτονται. Έτσι τα κάνει πτυχιούχους θλάκες. Βάζει όρια στον ορίζοντα της σκέψης και των ενδιαφερόντων. Τα χαμηλοποιεί. Τα κάνει να βλέπουν σαν τα σκαθάρια κοντά, κι όχι να θρώσκουν άνω, να έχουν έφεση για κάτι πιο πέρα, πιο τρανό και πιο μεγάλο. Το έμβλημα πια του ελληνικού σχολείου δεν είναι η γλαύξη, είναι ο παπαγάλος, ο μαθητής-βλάξ που καταπίνει σελίδες σαν χάρτι και που θεωρεί ως σωστό ό,τι γράφει το σχολικό. Και το λεγόμενο «σχολικό» είναι συνήθως αισχρό και ως λόγος και ως περιεχόμενο.

Και τολμώ να λέγω αισχρό, διότι πρωτίστως το «Αναγνωστικό» που πρέπει να είναι ευαγγέλιο πνευματικό ειδικά στο Δημοτικό, αντί να καλλιεργεί την αγάπη για τη δουλειά, καλλιεργεί την απεχθεία. Που πια, όπως παλιά, ο έρωτας για την αγροτική, τη βουκολική και τη θαλασσινή ζωή; Ο ναύτης δεν είναι πρότυπο ζωής. Πρότυπο ζωής είναι ο «χαρτογιακάς». Όσο κι αν ήταν κάπως ρομαντικά τα παλιά «Αναγνωστικά» καλλιεργούσαν το έρωτα για τη δουλειά. Ακούω πώς δεν πάει καλά η οικονομία. Μα πώς να πάει, όταν με τη ναυτιλία που προσφέρει το 5,6% του ΑΕΠ ασχολείται μόνο το 1% των Ελλήνων; (Με τον αγροτικό τομέα που προσφέρει το 6,6% του ΑΕΠ ασχολείται το 14,5% του πληθυσμού.) Διερωτώμαι, τι είδους ναυτικός λαός είμαστε, όταν αποστρεφόμεστε την θάλασσα και στα ελληνικά καράβια κυριαρχούν Φιλιππινέζοι, Αλβανοί και μελαψοί κάθε αποχρώσεως; Το σχολείο καλλιεργεί τον έρωτα για την τεμπελιά, όχι για δουλειά. Τα πανεπιστήμια και οι ποικιλώνυμες σχολές επαυξάνουν τον έρωτα αυτό. Πράγματα που μπορούν να διδαχθούν εντός εξαμήνου - και μάλιστα σε σεμιναριακού τύπου μαθήματα - απαιτούν τετραετία! Βγαίνουν τα παιδιά από τις σχολές και δικαίως ζητούν εργασία με βάση τα «προσόντα» τους, αλλά τέτοιες εργασίες που ζητούν τέτοια προσόντα δεν υπάρχουν. Αν δεν απατώμαι, υπάρχουν δύο σχολές θεατρολογίας- πέρα

από τις ιδιωτικές θεατρικές σχολές- που προσφέρουν άνω των 300 πτυχίων τον έτος. Που θα βρουν δουλειά τα παιδιά αυτά;

Αν όμως το σχολείο από το Δημοτικό καλλιεργούσε την τόλμη, την αυτενέργεια, βράβευε την πρωτοβουλία, την ανάληψη ευθυνών, την αγάπη για την οποιαδήποτε δουλειά ακόμη και του πλανόδιου γαλατά, θα είχαμε κάνει την Ελλάδα Ελδorado, όπως έγινε Ελδorado για τους εργατικούς Αλβανούς, Πολωνούς, Βουλγάρους, Γεωργιανούς, Αιγυπτίους αλιείς, Πακιστανούς και Ουκρανούς. Σήμερα αυτοί είναι η εργατική και αύριο η επιχειρηματική τάξη της Ελλάδος. Κι οι Έλληνες, αφήνοντας την πατρώα γη στα χέρια των Αλβανών που την δουλεύουν, την πατρώα θάλασσα στα χέρια των Αιγυπτίων που την ψαρεύουν, θα μεταβληθούν σε νομάδες της Ευρώπης ή των ΗΠΑ ή θα τρέχουν για δουλειά στην Αλβανία που ξεπερνά σε νόμιμη και παράνομη επιχειρηματική δραστηριότητα όλες τις χώρες της Βαλκανικής. Γέμισαν τα Τίρανα ουρανοξύστες, κτήρια γιγάντια, κακόγουστα μεν, σύγχρονα δε. Περίπου 100 ιδιωτικά σχολεία λειτουργούν στην πρωτεύουσα της χώρας των αετών.

Εμείς αφήσαμε αδιαπαιδαγώγητη την εργατική και την αγροτική τάξη. Στην πρώτη περάσαμε σαν ιδεολογία-θεολογία το σύνθημα «Νόμος είναι το δικίο του εργάτη» και υποχρεώσαμε πλήθος επιχειρήσεις να κλείσουν ή να μεταφερθούν αλλού. Μετά διαφθείραμε τους αγρότες με παροχές χωρίς υποχρεώσεις και τους δημιούργησαμε νοοτροπία μαχαραγιά. Γέμισε η επαρχία με «Κέντρα Πολιτισμού», όπου «μπαγιαντέρες» κάθε λογής και φυλής άναβα πούρο με φωτιά πεντοχιλίου! Το μπουκάλι με το ούισκι θαππίστηκε... αγροτικό! Τώρα, όμως, που έρχονται τα «εξεστρασίας νέφη» χτυπάμε το κεφάλι μας. Και που να φθάσουν τα «εξ Ανατολής» σαν εισέλθει η Τουρκία στην Ευρωπαϊκή Ένωση! Θα γίνει η Ελλάς κοιλιάς κλαυθμώνων και θα κινείται σαν εκκρεμές μεταξύ θλίψεως και οδύνης.

Δεν είμαι υπέρ μιας παιδείας που θα υποτάσσεται στην οικονομία. Θεωρώ ολέθριο να χαράσσεται μια εκπαιδευτική πολιτική με κριτήρια οικονομικής αναγκαιότητας. Θεωρώ ολέθρια όμως και την παιδεία που εθίζει στην οκνηρία, που τα κουράζει με την παπαγαλία και το βάρος άχρηστων μαθημάτων. Το μεγαλύτερο κεφάλαιο της χώρας είναι τα κεφάλια των παι-

διών της. Τούτη η παιδεία αποκεφαλίζει τα παιδιά. Τα κάνει ικανά να μην κάνουν τίποτε. Ούτε να βλαστημήσουν. Ακόμη και η αισχρολογία περιορίζεται στη λέξη που τα κάνει συνονόματα. Αν τους πεις θρυσία της περασμένης 20ετίας θα νομίσουν ότι μιλάς αρχαία ελληνικά! Είναι θλιβερή η εικόνα που παρουσιάζει σήμερα, παρουσιάζει χθες και θα παρουσιάζει αύριο η ελληνική κοινωνία: να υπάρχουν άνθρωποι άνω των 65 ετών, άνω των 70 ετών, που, ενώ έχουν συνταξιοδοτηθεί, εργάζονται νυχθημερόν, για να συντηρούν τα παιδιά τους μέχρι να τελειώσουν τις ατέλειωτες σπουδές τους, τα παιδιά που λιώνουν τα νιάτα τους στα «κηφηνεία», που πάνε σπίτι τους να κοιμηθούν την ώρα που οι Αλβανοί πάνε για δουλειά, θα μου πείτε τι δουλειά; Οποιαδήποτε δουλειά, αρκεί να είναι τίμια. Όταν μικροί -ακόμα στο Δημοτικό - μαθαίναμε απ' έξω τον Τυρταίο; (ποιος τολμά σήμερα να διδάξει Τυρταίο;) δεν τον μαθαίναμε για να γίνουμε πολεμοχαρείς αλλά για να νοιώθουμε ντροπή, όταν στην μάχη της ζωής, στην πρώτη γραμμή είναι οι παλαιότεροι, οι «γεραίοι» και οι νέοι κρύβονται πίσω από τη σκιά τους. Σήμερα, θέβαια, οι χειρωνακτικές εργασίες ελέγχονται σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα από ξένους. Στις οικοδομές μιλούν αλβανικά, στα χωράφια πακιστανικά. Σε λίγο οι χειρωνακτικές επιχειρήσεις θα περάσουν στα χέρια των Κινέζων, που κατασκευάζουν ήδη το μεγαλύτερο μέρος των τουριστικών ειδών που θυμίζουμε... Ελλάδα. Ακόμη και τις σημαίες μας στην Κίνα τις φτιάχνουν! Κι εμείς; Εμείς, όπως πάντα, φτιάχνουμε τα τρία κακά της μοίρας μας. «Φτιάχνουμε τη ζωή μας στην τηλοψία, που δίνει τα μοντέρνα πρότυπα οκνηρίας στη νεολαία, ποθούμε μια χρυσίζουσα ζωή το «γυαλί», αγοράζουμε πολυτελή αυτοκίνητα με δόσεις, κάνουμε διακοπές με «διακοποδάνεια», εορτάζουμε με «εορτοδάνεια» και πεθαίνουμε με «πεθανοδάνεια». Έλεγε ο Φωκίων, που πλήρωσε τέσσερις δραχμές τη δεύτερη δόση του κώνειου που χρειαζόταν για να «απέλθει», πως στην Αθήνα δεν μπορεί ούτε δωρεάν να πεθάνει κανείς. Έπρεπε να ζούσε τώρα... Λυπάμαι που θα το πω, αλλά πρέπει να το πω: το σχολείο, οι σχολές και τα ΜΜΕ σακάτεψαν και σακατεύουν τη νεολαία, γιατί μιλούν συνεχώς για τα - δικαιώματα στην τεμπελιά - και ποτέ για υποχρεώσεις, ποτέ για χρέος, ποτέ για καθήκον. Το καθήκον έγινε άγνωστη λέξη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ (Όσα μας είπατε, ή έτυχε να μάθουμε)

Οι μήνες πέρασαν και δεν είχαμε καμία ενημέρωση για χαρές και λύπες χωριανών και συγγενών τους, παρόλο που υπήρξαν. Εμείς όμως συγκινηθήκαμε τόσο πολύ διαβάζοντας το βιογραφικό της κ. Κωνσταντής Ηλ. Δεληκωστόπουλου από την Καστανιά και θεωρώντας ότι καταγράφει ιστορία και προσφέρει άπειρα διδάγματα σε όλους, σας το μεταφέρουμε σαν να ήταν χωριανή μας. Πηγή του κειμένου η εφημερίδα "Ο Καστανιώτης".

Στις 23 Φεβρουαρίου 2011 έφυγε από τον κόσμο ετούτο, σε ηλικία 101 ετών, η Κωνσταντή σύζυγος Ηλ. Δεληκωστόπουλου, το γένος Κων. Λωριδά. Κηδεύτηκε στην Καστανιά στις 25 Φεβρουαρίου.

Η ζωή της στέρησε τις χαρές, το γέλιο και γέμισε την ψυχή της πόνο και δάκρυ. Το μόνο που της χάρισε απλόχερα ήταν τα χρόνια, αφού έφυγε σε ηλικία 101 ετών (γεννήθηκε στις 20/7/1909) ή κατ' άλλους σε ηλικία 99 ετών. Από πού να ξεκινήσει κανείς να εξιστορεί τη ζωή της θειας-Κωνσταντής. Με την ψυχή στο στόμα έτρεχε από το Ψωρολίθι στο Παλιοχώρι και τους Κήπους το χειμώνα, μέχρι τις Γούρνες το καλοκαίρι, για να ζήσει τα τέσσερα ορφανά παιδιά της...

Πότε θα έρθεις, Ηλία μου;

Όταν θα γίνει ειρήνη... ήταν τα τελευταία λόγια που άκουσε από το σύζυγό της Ηλία, όταν την άνοιξη του 1947 τον βρήκαν στο Παλιοχώρι οι Γανωμανέοι που όργωνε το χωράφι με την αγελάδα του και τον συνέλαβαν, μαζί με τον Σπύρο Ζηνέλη, γιατί ήταν αντίρρησης ή γιατί συμπάθουσε τους αντίρρησης. Τους πήραν και τους δύο καθώς και την αγελάδα, για να μην μπορούν να οργώσουν τα χωράφια και να φάνε γάλα τα τρία παιδιά της...

Στο Δρυμόνα τους σκότωσαν, τους έκοψαν τα κεφάλια και τα παρέδωσαν στο Αργίτιο αντί μιας λίρας έκαστο, ως λύτρα. Είχε προηγηθεί έκθεση των κεφαλιών στο Θέρμο, στο στηθαίο μιας γέφυρας, που τους χτένιζαν τα μαλλιά και τους έβαζαν τσιγάρο στο στόμα, ενώ οι μαθητές του σχολείου με συνοδεία των δασκάλων τους περνούσαν από εκεί για παραδειγματισμό και σωφρονισμό... Τα πάθη ήταν σε έξαψη, αφού είχε προηγηθεί η δολοφονία από τους αντίρρησης του τότε προέδρου του χωριού μας Αριστείδη Δημ. Κουτρούμπα... Μάταια ρωτούσαν τα παιδιά της τους γείτονες στους Κήπους μήπως είδαν τον πατέρα τους πουθενά να έρχεται. Ακόμη έχουν την απορία γιατί χάσανε τον πατέρα τους. Αλλά ο εμφύλιος πόλεμος δεν δίνει ποτέ απαντήσεις ούτε σε μικρούς ούτε σε

μεγάλους...

Κι έτσι έμεινε χήρα η θεια Κωνσταντή με μια γιαγιά, τρία παιδιά και ένα παιδί στην κοιλιά. Στον συνοικισμό Πλάτανος την κρέμασαν, για να μαρτυρήσει που είχε τα κρυμμένα το όπλο και τα κλεμμένα ο μακαρίτης άντρας της, αυτός που, αν και φτωχότατος μοίραζε την μπουκιά του... Το φθινόπωρο έφυγε για τα χωριά της Μακρυνείας, όπως όλοι οι Καστανιώτες, για να μην δίνουν τροφή στους αντίρρησης. Κατά τη διαδρομή προς Μακρυνεία, περνώντας από τον Προσού γέννησε το τέταρτό της παιδί, στο σπίτι της αδελφής της, ενώ της κλέβανε τις γίδες που πήρε μαζί της και που συνόδευε η μάνα της από άλλη διαδρομή. Κατέφυγε στο τελευταίο χωριό της Μακρυνείας, στο συνοικισμό Δελημητσαίικα όπου της παραχωρήσανε ένα χώρο που περνούσε νερό από κάτω, για να στεγάσει τα 6 άτομα της οικογένειάς της. Τελικά σπίτι τους έγινε ο στάβλος με τα γαλάδια... Κάθε δυο ημέρες παρουσιάζονταν στο Θέρμο στην αστυνομία, για να ελέγχονται οι ενόργανες της, αδυνατώντας μ' αυτόν τον τρόπο να εργασθεί κάπου για να ζήσει τα παιδιά της. Την άφησαν ήσυχη όταν ο γιος του τοποτηρητή της περιοχής, ο Γιώργος Δρόσος, τη λυπήθηκε και ζήτησε να βαπτίσει το κοιλιάρο παιδί της τον Ηλία και έτσι τελείωσαν τα βάσανά της. Αργότερα μετοίκησε στη Μυρτιά. Κατά τον επαναπατρισμό των Καστανιωτών η οικογένειά της και η οικογένεια του Σπύρου Ζηνέλη μετέφεραν τα οστά του συζύγου της και του Σπύρου Ζηνέλη από τον Μπερικό - σημερινό Δρυμόνα - στην Καστανιά, αλλά συνάντησαν την άρνηση κάποιων Καστανιωτών να ενταφιαστούν τα οστά στο νεκροταφείο. Κατόπιν όμως επεμβάσεως του δασκάλου Χριστόφορου Δημ. Σταθόπουλου, που σήκωσε την γκλίτσα του ψηλά απειλώντας τους διαφωνούντες, ενταφιάστηκαν σε κοινό τάφο, στην αρχή οστά της δεύτερης πεζούλας, στο πάνω μέρος αυτής. Για να μωρέσει να ζήσει τα παιδιά της, επί προεδρίας του Παναγιώτη Κουτρούμπα, μέσω Ούντρας, της δάσανε ένα πολύ ήσυχο ελβετικό βόδι, για να οργώνει τα χωράφια, το οποίο αργότερα πούλησε με μεγάλη θλίψη των παιδιών της στο παζάρι

του Θέρμου και με τα χρήματα αυτά έκτισε ένα δωματάκι στην Καστανιά. Τα βάσανά της όμως της θεια-Κωνσταντής δεν τελείωσαν. Σκοτώθηκε το 1954 το μεγαλύτερο παιδί της η Παναγιώτα σε ηλικία 12 ετών, καθώς έβουσε τα ζωντανά στη Σκάλα, στα Δαλνία, λίγες ημέρες μετά τις εξετάσεις του Δημοτικού σχολείου. Σύρθηκε στα δικαστήρια για έκθεση ανηλίκου σε κίνδυνο. Μάρτυρας υπερασπίσεως ο τότε πρόεδρος Παναγιώτης Ανδ. Κουτρούμπα, που τόνισε στο δικαστήριο ότι η θεια-Κωνσταντή δεν εγκατέλειψε τα παιδιά της, αναγκάστηκε όμως να στείλει το παιδί της τσοπάνη, αφού η ίδια ήταν σε προσωπική εργασία για τη διόρθωση του δρόμου προς Θέρμο στο Χαλίκι, αφού ο άνδρας της ήταν θύμα εμφύλιου πολέμου και αναγκαστικά έπρεπε αυτή να προσφέρει την προσωπική εργασία και αν καταδικαζόταν, θα πέθαιναν και τα υπόλοιπα τρία ανήλικα παιδιά της. Απαλλαγμένη της κατηγορίας γύρισε στο χωριό και συμμάζεψε τα παιδιά της... Μια ζωή γεμάτη πόνο και δάκρυ ήταν η ζωή της. Η ειρήνη ήρθε στον τόπο μας, τα πολιτικά πάθη καταλάγιασαν, ο άντρας της όμως δεν ήρθε και ένα μεγάλο γιατί έμεινε αναπάντητο. Υπέφερε τις μακονχίες της ζωής ως άλλος Ιώβ και έζησε με τους Καστανιώτες, έχοντας στα βάθη της ψυχής της τον πόνο, το παράπονο αλλά και τη συγγνώμη. Μεγάλωσε τα υπόλοιπα παιδιά της με αξιοπρέπεια και εντύχη να τα δει με τις οικογένειές τους προκομμένα. Ποτέ δεν εκφρόσθηκε αρνητικά για όσους ηβλημένα ή μη την πίκραναν και ορφάνευαν την οικογένειά της. Τα γιατί τα πήρε μαζί της, όπως λέει ο στίχος του τραγουδιού «τι με κοιτάς που γέρασα κι ασχρίσαν τα μαλλιά μου, έχω πολλά παράπονα που δεν τα λέει το στόμα, τά 'χω κρυμμένα στην καρδιά και θα τα φάει το χώμα», τραγουδι που τραγουδούσε σε εκδήλωση του Συλλόγου μας στο Πολιτιστικό κέντρο στην Καστανιά. Η ψυχή της πέταξε στον ουρανό να βρει τον Ηλία της και την Παναγιώτα της, το μικρό της αγγελούδι. Το ταλαιπωρημένο κορμί της αναπαύεται στην Καστανιά στον τάφο της μάνας της... Αιωνία της η μνήμη!

Δημήτριος Ζηνέλης

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Η εφημερίδα μας βρίσκεται στη δυσάρεστη θέση να σας γνωστοποιήσει ότι, απ' αυτό το τεύχος ανήθηκαν τα ταχυδρομικά τέλη της εφημερίδας στο τριπλάσιο, προς το παρόν, επειδή το Υπουργείο Τύπου κατήγγειλε την επιχορήγηση λόγω λιτότητας. Η περαιτέρω έκδοση αυτού του εντύπου θα εξαρτάται από τη συνδρομή σας.

Βουλγαροκτόνου 14, Κηπούπολη
Τηλ.: 210 5022298 - 5021 027
www.anemos.com.gr

Φουρτουνάκηδες και Βροντάκηδες

Ανταποκρινόμενοι στα θέματα που συζητήθηκαν μέσα από γόνιμο διάλογο κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, **θα θέλαμε να τονίσουμε για μια ακόμα φορά τον πολιτιστικό χαρακτήρα του Συλλόγου μας.** Οι στόχοι κάθε πολιτιστικού συλλόγου περιορίζονται στη διοργάνωση εκδηλώσεων και όπως ξέρετε εκδηλώσεις διοργανώνονται σε όλες τις γειτονιές του νομού μας.

Η κατασκευή ξενώνα αποτελεί ξεχωριστή δραστηριότητα με μακρόπνοο όραμα που μόνο ο δικός μας σύλλογος έχει τολμήσει σε όλη την Ευρυτανία. Κάθε σχόλιο σχετικά με τη θέση του ξενώνα είναι κατανοητό, αλλά θα πρέπει όλοι να καταλάβουμε ότι μια προσπάθεια που αποτελεί εξαίρεση στον κανόνα και υλοποιείται με υπεράνθρωπες προσπάθειες και προσωπικές θυσίες, καλό είναι να την επιβραβεύουμε όλοι και να την ενισχύουμε με το περιόσειμα της καρδιάς μας, ανεξάρτητα αν βρίσκεται στη δική μας γειτονιά ή λίγο παραπέρα. **Ας αφήσουμε τις χωροταξικές διαφορές στο παρελθόν και ας αναλογιστούμε πως μπορούμε όλοι να συντελέσουμε στην ανάνηψη ενός χωριού που μόλις γήγχε από την εντατική.** Γιατί αν το χωριό νεκρώσει, θα απορροφηθούν από την εγκατάλειψη και τη λησμονιά όλες οι γειτονιές του...

Π. Βλασόπουλος, Ι. Τσιμπάσης, Γ. Κουφαλιώτης, Γιάννης, Φρόσω και Ελένη Αντωνοπούλου

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Ν. & ΚΕΦΑΛΑ Χ. Ο.Ε.
Γ. ΚΟΝΔΥΛΗ 5 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
Tel. - Fax 22370 25196
ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ
Πολιτικός Μηχανικός Τ. Ε.
mob.: 6974 451709
e-mail: info@xantzopoulos.gr

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΑ
ΕΙΔΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ-ΠΛΑΚΙΔΙΩΝ
ΝΕΡΟΧΥΤΩΝ
ΕΙΔΩΝ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ
ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ
ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΗΛΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ
Βενιός Αναστάσιος
Λ. ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ 47-ΙΛΙΟΝ, ΤΗΛ.: 210 26 20 387 - 210 26 93 445
Fax: 210 26 19 929 - 210 26 28 056,
www.venios.gr, e-mail: venios1@otenet.gr

Παπαρουσιώτικοι αντίλαλοι
Τρίμηνη έκδοση του Συλλόγου
των Απανταχού Παπαρουσιωτών
Ευρυτανίας
Εκδότης - Δ/ντής: Βλασόπουλος Παν.
Κυκλάδων 86 Πετρούπολη 13231
τηλ.: 210-5018876
ΑΦΜ: 998962824 ΔΟΥ: Πετρούπολης
Επιμέλεια ύλης: Το Δ.Σ.
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση:
Εκδόσεις - Γραφικές Τέχνες
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον
Τηλ.-fax: 210-2619003 & 210-2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr